

Uradni list

Evropske unije

L 338

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Letnik 64

23. september 2021

Vsebina

II *Nezakonodajni akti*

PRIPOROČILA

- ★ **Priporočilo Komisije (EU) 2021/1700 z dne 15. septembra 2021 o programih notranje skladnosti za nadzor raziskav v zvezi z blagom z dvojno rabo v skladu z Uredbo (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo** 1

SL

Akti z rahlo natisnjenimi naslovi so tisti, ki se nanašajo na dnevno upravljanje kmetijskih zadev in so splošno veljavni za omejeno obdobje.

Naslovi vseh drugih aktov so v mastnem tisku in pred njimi stoji zvezdica.

II

(Nezakonodajni akti)

PRIPOROČILA

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2021/1700

z dne 15. septembra 2021

o programih notranje skladnosti za nadzor raziskav v zvezi z blagom z dvojno rabo v skladu z Uredbo (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju člena 26(1) Uredbe (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 2021/821) ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) 2021/821 vzpostavlja režim Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo.
- (2) Potreben je učinkovit, enoten in dosleden sistem nadzora izvoza blaga z dvojno rabo, ki podpira varnost EU in mednarodno varnost ter zagotavlja izpolnjevanje mednarodnih obveznosti in odgovornosti držav članic in Evropske unije (EU), zlasti glede neširjenja orožja, in spodbujanje enakih konkurenčnih pogojev med gospodarskimi subjekti EU.
- (3) Skupni pristopi in prakse v zvezi s programi notranje skladnosti lahko prispevajo k enotnemu, učinkovitemu, uspešnemu in doslednemu izvajanju nadzora po vsej EU.
- (4) Ob upoštevanju vse večjega pomena nadzora izvoza na integriranih trgih, hitrega znanstvenega in tehnološkega napredka, vloge raziskovalnih organizacij in raziskovalcev ter načina, kako lahko evropski sektor raziskav in inovacij privabi javne in zasebne naložbe z vsega sveta, je učinkovitost nadzora izvoza v veliki meri odvisna od ozaveščenosti raziskovalnih organizacij in njihovih dejavnih prizadevanj za upoštevanje izvoznih omejitev. V ta namen lahko raziskovalne organizacije vzpostavijo notranje politike in postopke, ki so znani tudi kot program notranje skladnosti.
- (5) To priporočilo zagotavlja okvir za pomoč raziskovalnim organizacijam, raziskovalcem, vodjem raziskav in osebju za zagotavljanje skladnosti pri ugotavljanju, obvladovanju in zmanjševanju tveganj, povezanih z nadzorom izvoza blaga z dvojno rabo, ter lažšanju zagotavljanja skladnosti z ustreznimi zakoni in predpisi EU ter nacionalnimi zakoni in predpisi.
- (6) To priporočilo zagotavlja tudi okvir za podporo pristojnim organom držav članic pri razvoju posebnih programov za ozaveščanje, ocenjevanju tveganj, povezanih z raziskovalnimi dejavnostmi, ter izvajanju njihove pristojnosti za odločanje o izvoznih dovoljenjih za blago z dvojno rabo iz Priloge 1 k Uredbi (EU) 2021/821.

⁽¹⁾ UL L 206, 11.6.2021, str. 1.

- (7) To priporočilo je leta 2019 in 2020 temeljito preučila usklajevalna skupina za blago z dvojno rabo, v njem pa so upoštevane pripombe, prejete med javnim posvetovanjem v zadnjem četrtletju leta 2020.
- (8) To priporočilo bi moralo biti nezavezujoče, raziskovalne organizacije in raziskovalci pa morajo ohraniti odgovornost za izpolnjevanje svojih obveznosti v skladu z Uredbo (EU) 2021/821, medtem ko bi morala Komisija zagotoviti, da bo to priporočilo tudi v prihodnje ustrezno –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Priporoča se, da države članice in izvozniki, vključno z raziskovalnimi organizacijami in raziskovalci, upoštevajo nezavezujoče smernice iz Priloge k temu priporočilu, da bi izpolnili svoje obveznosti iz Uredbe (EU) 2021/821.

V Bruslju, 15. septembra 2021

Za Komisijo
Valdis DOMBROVSKIS
izvršni podpredsednik

PRILOGA

KAZALO

Uvod	4
Glosar	4
Oddelek 1 Uvod za vodstvene delavce	8
Oddelek 2 Ozaveščenost za raziskovalce	9
2.1 Uvod	9
2.2 Raziskovalna področja in scenariji, zaradi katerih bi se lahko izvajal nadzor izvoza blaga z dvojno rabo .	9
2.3 Osnove sistema EU za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo	11
2.3.1 Uredba EU o blagu z dvojno rabo	11
2.3.2 Kako je treba razumeti oznake blaga z dvojno rabo?	13
2.3.3 Nadzor programske opreme (podskupina D).....	14
2.3.4 Nadzor tehnologije (podskupina E)	15
2.3.5 Opustitev nadzora blaga z dvojno rabo	17
2.3.6 Dejavnosti, ki so predmet nadzora	20
2.3.7 Vrste dovoljenj	21
2.3.8 Nadzor izvoza blaga z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu	22
2.3.9 Opozorilni znaki	23
2.3.10 Nadzor tehnične pomoči	23
2.3.11 Nadzor izvoza in omejevalni ukrepi (sankcije)	23
2.3.12 Pogosta vprašanja	23
Oddelek 3 Vzpostavitev ali pregled programa notranje skladnosti za raziskave, ki vključujejo blago z dvojno rabo	24
3.1 Ocena tveganj	25
3.2 Ključni elementi programa notranje skladnosti	25
3.2.1 Zavezanost višjega vodstva skladnosti	26
3.2.2 Struktura organizacije, odgovornosti in viri	26
3.2.3 Usposabljanje in ozaveščanje	28
3.2.4 Proces in postopki pregleda izvoza	29
3.2.5 Pregled uspešnosti, revizije, poročanje in korektivni ukrepi	34
3.2.6 Vodenje evidenc in dokumentacija	35
3.2.7 Fizična in informacijska varnost	36
Dodatki	50
Dodatek 1 Raziskovalna področja, ki jih verjetneje zadeva nadzor izvoza blaga z dvojno rabo	38
Dodatek 2 Scenariji raziskav, v katerih se lahko uvede nadzor izvoza	40
Dodatek 3 Seznam opozorilnih znakov	42
Dodatek 4 Koristna vprašanja, ki se lahko obravnavajo pri vzpostavitvi programa notranje skladnosti raziskovalne organizacije	44
Dodatek 5 Potek dela za obveznosti pridobitve dovoljenja za izvoz blaga z dvojno rabo in njegov prenos znotraj EU ...	47
Dodatek 6 Primera možne strukture organizacije za skladnost v raziskovalni organizaciji	48
Dodatek 7 Povzetek obveznosti pridobitve dovoljenja za blago z dvojno rabo	50
Dodatek 8 Ravni tehnološke pripravljenosti	51
Dodatek 9 Sklici in kontaktni podatki	52

Uvod

Te smernice so bile pripravljene, da bi raziskovalnim organizacijam ⁽¹⁾ ter njihovim raziskovalcem, vodjem raziskav in osebju, pristojnemu za skladnost, pomagale pri opredelitvi, obvladovanju in zmanjševanju tveganj, povezanih z nadzorom izvoza blaga z dvojno rabo, ter olajšale skladnost z ustrezno zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo.

Smernice so sestavljene iz treh oddelkov in več dodatkov. Ti trije oddelki so med seboj neodvisni. Med oddelki je nekaj prekrivanja pri pojasnilih, ki jih vsebujejo. To je namerno. Oddelki 1 do 3 so predvideni za naslednje ciljne skupine:

- oddelek 1 je uvod za vodstvene ravni raziskovalnih organizacij s poudarkom na pomembnosti zavezanosti višjega vodstva skladnosti za izvajanje sorazmernih in učinkovitih notranjih ukrepov za skladnost;
- oddelek 2 vsebuje informacije za ozaveščanje raziskovalcev, vključno z osnovami nadzora izvoza blaga z dvojno rabo, pojasnilom seznama za nadzor in morebitnega vpliva na dejavnosti, povezane z raziskavami;
- oddelek 3 vsebuje specifične smernice za vzpostavitev in pregled programa notranje skladnosti, namenjene osebju, pristojnemu za skladnost.

Te smernice so bile sprejete v skladu z Uredbo (EU) 2021/821 z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (v nadaljnjem besedilu: uredba EU o blagu z dvojno rabo). Komisija jih lahko v prihodnje posodobi ob upoštevanju razvoja okoliščin, vključno z morebitnimi revizijami sistema EU za nadzor izvoza.

V teh smernicah so primeri, ki se nanašajo na besedilo oznak blaga z dvojno rabo, uporabljeni za ponazoritev. Izhajajo iz Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo, kot je bila nazadnje posodobljena leta 2020. Za razvrstitev v skladu z zadnjo posodobitvijo glej zadnjo posodobitev Priloge I.

Če ima raziskovalna organizacija po seznanitvi z informacijami iz teh smernic vprašanja glede nadzornega statusa svojih zadevnih raziskav ali dodatna vprašanja v zvezi s temi smernicami, se lahko obrne na pristojni nacionalni organ države članice EU, v kateri ima sedež ⁽²⁾.

Te smernice temeljijo na smernicah EU o programu notranje skladnosti za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo, objavljenih avgusta 2019 ⁽³⁾, obstoječih smernicah držav članic EU za akademsko stroko ter dobrih praksah raziskovalnih organizacij.

V teh smernicah so upoštevane pripombe, ki jih je prejela Komisija v okviru ciljno usmerjenega javnega posvetovanja, ki je potekalo v četrtem četrtletju leta 2020 ⁽⁴⁾. Osnutek smernic je bil ocenjen zelo pozitivno, predloženih pa je bilo tudi nekaj zelo koristnih predlogov. Zlasti je bila izboljšana struktura smernic, pri čemer so bila odpravljena nekatera prekrivanja, vključena pa so bila dodatna pojasnila o vprašanju nadzora programske opreme.

GLOSAR

V tem glosarju so pojasnjeni ali opredeljeni pojmi, ki se ponavljajo v teh smernicah. Pojmi, označeni z zvezdico (*), so opredeljeni v uredbi EU o blagu z dvojno rabo. Opisi pojmov, ki niso označeni z zvezdico (*), se ne smejo razlagati kot pravno zavezujoče opredelitve.

⁽¹⁾ V teh smernicah so raziskovalne organizacije subjekti, ki izvajajo raziskave ter delujejo v akademskem ali raziskovalnem sektorju in katerih glavni namen je neodvisno izvajati temeljne raziskave, industrijske raziskave ali eksperimentalni razvoj ali razširjati rezultate takih dejavnosti s poučevanjem, objavljanjem ali prenosom znanja, in to ne glede na njihov pravni status (ali so organizirani na podlagi javnega ali zasebnega prava) ali način financiranja. Vključujejo univerze, visoke šole, akademije znanosti, središča za uporabne raziskave in laboratorije.

⁽²⁾ Seznam pristojnih organov je na voljo v Dodatku 9.

⁽³⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2019/1318 z dne 30. julija 2019 o programih notranje skladnosti za nadzor trgovine z blagom z dvojno rabo v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 428/2009 (UL L 205, 30.7.2019, str. 15); glej tudi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32019H1318>.

⁽⁴⁾ Podrobnosti o javnem posvetovanju so na voljo na spletnem naslovu: https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=292.

Pojem	Opis ali opredelitev
Avstralska skupina (AG)	Režim nadzora izvoza za nadzor nad kemično in biološko proizvodno opremo, materiali in tehnologijo. Glej tudi: https://www.dfat.gov.au/publications/minisite/theaustraliagroupnet/site/en/index.html .
Blago za kibernetiski nadzor*	Blago z dvojno rabo, posebej zasnovano tako, da omogoča tajni nadzor fizičnih oseb s spremljanjem, pridobivanjem, zbiranjem ali analizo podatkov iz informacijskih in telekomunikacijskih sistemov.
Blago z dvojno rabo*	Blago, vključno s programsko opremo in tehnologijo, ki se lahko uporablja v civilne in tudi v vojaške namene in vključuje blago, ki se lahko uporabi za zasnovano, razvoj, proizvodnjo ali uporabo jedrskega, kemičnega ali biološkega orožja ali njegovih nosilcev, vključno z vsem blagom, ki se lahko uporabi tako za neeksplozivno uporabo kot tudi za kakršno koli pomoč pri izdelavi jedrskega orožja ali drugih eksplozivnih jedrskih naprav.
Blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu	Blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu v Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo in za katero se lahko izvaja nadzor izvoza (vseajemajoči nadzor). Vključuje blago, ki ne dosega pragov iz Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo (oziroma jih skoraj dosega).
Blago z dvojno rabo, navedeno na seznamu	Blago z dvojno rabo, ki je navedeno na seznamu v Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo.
Carinsko območje Unije	Carinsko območje Unije v smislu člena 4 Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: carinski zakonik Unije).
Dovoljenje	Licenca
Embargo na orožje*	Embargo na orožje, uveden s sklepom ali skupnim stališčem, ki ga sprejme Svet, ali s sklepom Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), ali embargo na orožje, ki je uveden z zavezujočo resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov.
Izvoz*	<ul style="list-style-type: none"> — Izvozni postopek v smislu člena 269 carinskega zakonika Unije; — ponovni izvoz v smislu člena 270 carinskega zakonika Unije; do ponovnega izvoza pride tudi, če je treba med tranzitom prek carinskega območja Unije v skladu s točko (11) člena 2 uredbe EU o blagu z dvojno rabo vložiti izstopno skupno deklaracijo, ker je bila spremenjena končna namembna država blaga; — postopek pasivnega oplemenitenja v smislu člena 259 carinskega zakonika Unije; — prenos programske opreme ali tehnologije po elektronskih medijih, vključno s telefaksom, telefonom, elektronsko pošto ali kakršnimi koli drugimi elektronskimi sredstvi v namembno državo zunaj carinskega območja Unije; vključuje dajanje take programske opreme in tehnologije na voljo v elektronski obliki fizičnim ali pravnim osebam ali mešanim družbam zunaj carinskega območja Unije; vključuje tudi ustni prenos tehnologije, če je ta tehnologija opisana prek medija za glasovni prenos.
Izvoznik*	<p>Vsaka fizična ali pravna oseba ali vsaka mešana družba, ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ima ob sprejemu izvozne deklaracije ali deklaracije za ponovni uvoz ali izstopne skupne deklaracije sklenjeno pogodbo s prejemnikom v tretji državi in je pristojna za odločanje o pošiljanju izdelka zunaj carinskega območja Unije; kadar ni bila sklenjena nobena izvozna pogodba ali če imetnik pogodbe ne deluje v svojem imenu, pomeni izvoznik osebo, ki je pristojna za odločanje o pošiljanju blaga zunaj carinskega območja Unije; — se odloči za prenašanje programske opreme ali tehnologije po elektronskih medijih, vključno s telefaksom, telefonom, elektronsko pošto ali kakršnimi koli drugimi elektronskimi sredstvi v namembno državo zunaj carinskega območja Unije ali za dajanje take programske opreme in tehnologije na voljo v elektronski obliki fizičnim ali pravnim osebam ali mešanim družbam zunaj carinskega območja Unije. <p>Kadar ima v skladu s pogodbo, ki je podlaga za izvoz, pravico razpolaganja z blagom z dvojno rabo oseba s prebivališčem ali sedežem zunaj carinskega območja Unije, se kot izvoznik upošteva pogodbeni stranka s prebivališčem ali sedežem v carinskem območju Unije.</p> <p>Vsaka fizična oseba, ki prevaža blago z dvojno rabo za izvoz, kadar je to blago z dvojno rabo v njeni osebni prtljagi v smislu točke (a) člena 1(19) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/2446 ⁽²⁾.</p>

Končni uporabnik	Končni prejemnik blaga, predvidenega za izvoz, v tujini.
Konvencija o biološkem orožju	Konvencija o prepovedi izpopolnjevanja, proizvodjanja in ustvarjanja zalog bakteriološkega (biološkega) in toksičnega orožja ter o njegovem uničenju.
Konvencija o kemičnem orožju	Konvencija o prepovedi razvoja, proizvodnje, kopičenja zalog in uporabe kemičnega orožja ter o njegovem uničenju..
Orožje za množično uničevanje	Kemični, biološki, radiološki ali jedrski materiali in njihovi nosilci, s katerimi je mogoče ubiti veliko število ljudi.
Pogodba o neširjenju jedrskega orožja (NPT)	Pogodba o neširjenju jedrskega orožja.
Prejemnik	Prvi prejemnik blaga, predvidenega za izvoz, v tujini. Blago lahko ostane pri prejemniku, s čimer ta postane končni uporabnik.
Prenos znotraj EU ali prenos	Pretok ali prenos blaga z dvojno rabo, navedenega v Prilogi IV k uredbi EU o blagu z dvojno rabo, od dobavitelja v eni državi članici EU do prejemnika v drugi državi članici EU.
Priloga I, Priloga II ali Priloga IV k uredbi EU o blagu z dvojno rabo	Priloga I, Priloga II ali Priloga IV k Uredbi (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo. Priloge se letno posodablajo z delegiranimi akti Komisije. Za najnovejšo posodobitev glej spletno stran https://eur-lex.europa.eu .
Program notranje skladnosti*	Stalne učinkovite, ustrezne in sorazmerne politike in postopki, ki jih izvozniki sprejmejo za lažje izpolnjevanje določb in ciljev te uredbe ter pogojev za dovoljenja, ki se izvajajo v skladu s to uredbo, med drugim vključno z ukrepi izvajanja skrbnih pregledov za oceno tveganj, povezanih z izvozom blaga končnim uporabnikom in končno uporabo.
Ravni tehnološke pripravljenosti	Ravni tehnološke pripravljenosti so meritveni sistem, ki ni specifičen za posamezno disciplino in vključuje kazalnike ravni zrelosti posameznih tehnologij.
Raziskovalne organizacije	Subjekti, ki izvajajo raziskave ter delujejo v akademskem ali raziskovalnem sektorju in katerih glavni namen je neodvisno izvajati temeljne raziskave, industrijske raziskave ali eksperimentalni razvoj ali razširjati rezultate takih dejavnosti s poučevanjem, objavljanjem ali prenosom znanja, in to ne glede na njihov pravni status (ali so organizirani na podlagi javnega ali zasebnega prava) ali način financiranja. Vključujejo univerze, visoke šole, akademije znanosti, središča za uporabne raziskave in laboratorije.
Resolucija Varnostnega sveta Združenih narodov (RVSN) 1540	Resolucija Združenih narodov, katere cilj je nedržavnim akterjem preprečiti dostop do jedrskega, biološkega in kemičnega orožja, njegovih nosilcev in z njim povezanih materialov.

Režimi za nadzor izvoza	Večstranske ureditve za preprečevanje širjenja jedrskega, biološkega in kemičnega orožja in njegovih nosilcev ter za preprečevanje destabilizirajočega kopičenja konvencionalnega orožja in blaga z dvojno rabo, npr. z oblikovanjem seznamov blaga, ki bi ga bilo treba nadzorovati. Režimi za nadzor izvoza se nanašajo na Skupino držav dobaviteljic jedrskega blaga (NSG), Zanggerjev odbor (ZC), Režim kontrole raketne tehnologije (MTCR), Avstralsko skupino (AG) in Wassenaarsko ureditev (WA).
Režim kontrole raketne tehnologije (MTCR)	Režim nadzora izvoza za nadzor nad nosilci (zrakoplovi brez posadke in projektili) jedrskega, kemičnega ali biološkega orožja za množično uničevanje. Glej tudi: https://mtcr.info/ .
Sankcije	Omejevalni ukrepi, ciljno usmerjeni v države ali subjekte in posameznike. Nekatere od njih naloži Varnostni svet Združenih narodov, druge pa samostojno sprejme Evropska unija ali država članica EU na nacionalni ravni.
Skupina držav dobaviteljic jedrskega blaga (NSG)	Režim za nadzor izvoza blaga in tehnologije, povezanih z jedrskim orožjem. Glej tudi: https://www.nuclearsuppliersgroup.org/en/ .
Skupni seznam vojaškega blaga EU	Skupni seznam vojaškega blaga Evropske unije z opremo, zajeto v Skupnem stališču Sveta 2008/944/SZVP, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme. Seznam se posodablja letno. Za najnovejšo posodobitev glej spletno stran https://eur-lex.europa.eu/ .
Širjenje orožja	Pretok blaga (vključno s programsko opremo in tehnologijo) iz držav, ki posedujejo to blago, v države, ki ga ne posedujejo in si prizadevajo pridobiti dostop do njega za uporabo v programih orožja za množično uničevanje.
Tehnologija*	Specifične informacije, potrebne za razvoj, proizvodnjo ali uporabo blaga. Te informacije imajo obliko tehničnih podatkov ali tehnične pomoči.
Temeljne znanstvene raziskave*	Eksperimentalno ali teoretično delo, ki se opravlja predvsem zaradi pridobivanja novih spoznanj o temeljnih principih pojavov ali dejstev, ki jih je mogoče opazovati, in ni usmerjeno predvsem v specifični praktični namen ali cilj.
V javni domeni*	Tehnologija ali programska oprema, ki je dostopna brez kakršnih koli omejitev njene nadaljnje distribucije (omejitve avtorske pravice ne pomenijo, da ta tehnologija oziroma programska oprema ni v javni domeni).

Vsezajemajoči nadzor	Nadzor izvoza za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznam, v skladu s pogoji, ki so navedeni zlasti v členih 4, 5, 9 in 10 uredbe EU o blagu z dvojno rabo.
Wassenaarska ureditev (WA)	Večstranski režim nadzora izvoza za nadzor nad konvencionalnim orožjem ter blagom in tehnologijami z dvojno rabo. Glej tudi: https://www.wassenaar.org/ .
Zanggerjev odbor (ZC)	Zanggerjev odbor vodi sprožilni seznam za aktivacijo zaščitnih ukrepov Mednarodne agencije za atomsko energijo kot pogoj za dobavo blaga, povezanega z jedrskim orožjem. Glej tudi: http://zanggercommittee.org/ .

(¹) UL L 269, 10.10.2013, str. 1.

(²) UL L 343, 29.12.2015, str. 1.

ODDELEK 1

Uvod za vodstvene delavce

Raziskovalne organizacije so deležne močnih spodbud za inovacije v korist vseh in za mednarodno sodelovanje kot osnovi za razvoj raziskav. Uspešen evropski raziskovalni in inovacijski sektor privablja javne in zasebne naložbe z vsega sveta. Poleg pristnega in preglednega sodelovanja s številnimi partnerji, da bi se dosegel smiselni znanstveni in tehnološki napredek, se lahko pojavijo tuje ponudbe za sodelovanje, povabila in neformalne izmenjave informacij s prikritim namenom, tj. za pridobitev dostopa do raziskav, ki vključujejo blago z dvojno rabo, za namene, drugačne od navedenih. Tako lahko raziskovalci in raziskovalne organizacije nenamerno kršijo predpise o izvozu. Na spletu so na voljo dokumentirani primeri, ki kažejo na pomen nadzora tehnologije na področjih tehnologije, pomembne za širjenje orožja, ter izvršilnih ukrepov v zvezi z raziskovalci ali raziskovalnimi organizacijami.

Nadzor izvoza blaga z dvojno rabo je namenjen urejanju dejavnosti, ki vključujejo blago (materiale, opremo, programsko opremo in tehnologije), ki se lahko uporablja v civilne in vojaške namene, in so po možnosti povezane z izdelavo konvencionalnih vojaških izdelkov ali širjenjem jedrskega, radiološkega, kemičnega ali biološkega orožja, imenovanega tudi orožje za množično uničevanje, ter njihovih nosilcev, kot so projektili in zrakoplovi brez posadke. Poleg tega lahko ta nadzor zaradi pomislekov glede javne varnosti ali spoštovanja človekovih pravic dopolnjujejo nacionalni ukrepi za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu.

Sodelovanje med raziskovalnimi organizacijami in vladaми je ključno za prispevanje k varnostnim ciljem Evropske unije (EU) in držav članic, mednarodnim obveznostim glede varnosti in zavezam o neširjenju orožja, na primer na podlagi evropske varnostne strategije, režimov za nadzor izvoza, konvencije o biološkem orožju, konvencije o kemičnem orožju, Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in Resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov 1540. Raziskovalne organizacije imajo pomembno vlogo pri doseganju teh ciljev z ozaveščanjem o tveganjih in ustreznim ukrepanjem. Nadzor izvoza blaga z dvojno rabo ni edini instrument politike, ki prispeva k temu; varnostno preverjanje za izdajo vizuma in sankcije so primeri drugih instrumentov politike s specifičnimi cilji in metodami, ki niso obravnavani v teh smernicah.

Nadzor izvoza blaga z dvojno rabo raziskovalnim organizacijam prinaša posebne izzive, povezane s pomenom izmenjave rezultatov raziskav ob upoštevanju potrebe po stalnem objavljanju, od katerega sta odvisna razvoj in uspeh v raziskovalnem ekosistemu. Ozaveščanje o tem nadzoru je pomemben vidik preprečevanja in zmanjševanja tveganj, povezanih z neskladnostjo. V EU je raven izkušenj z izvajanjem in upravljanjem takih ukrepov za skladnost v raziskovalnih organizacijah precej različna. Pristojni organi v EU so zavezani zagotavljanju smernic za raziskovalne organizacije o načinu, kako okrečiti notranje ukrepe za skladnost.

Čeprav se priznava, da raziskovalne organizacije potrebujejo čas, da vzpostavijo in ohranijo take ukrepe, je sistematičen in sorazmeren pristop k notranjim ukrepom za skladnost za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo ključen za skladnost z uredbo EU o blagu z dvojno rabo, ki se uporablja, in dopolnilnimi nacionalnimi ukrepi.

Vsaka raziskovalna organizacija sama določi najboljši način izvedbe notranjih ukrepov za skladnost in notranje operativne postopke za posamezne raziskovalce, ki jih je treba upoštevati. To bi se lahko doseglo z vzpostavitvijo novih struktur nadzora izvoza ali vključitvijo teh ukrepov v (obstoječe) strukture, kot so svetovalni organi. Program notranje skladnosti za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo je pogosto le en del celotnega sistema za skladnost raziskovalne organizacije.

Številne raziskovalne dejavnosti, ki jih opravljajo raziskovalne organizacije, se iz razlogov, navedenih v nadaljevanju, v okviru nadzora izvoza blaga z dvojno rabo ne pregledujejo. Prvič, take raziskave se ne nanašajo na blago s seznama blaga z dvojno rabo EU. Drugič, raziskave se ne nanašajo izrecno na tehnologijo za razvoj, proizvodnjo ali uporabo, ki je nujna za doseganje ali izboljšanje ravni zmogljivosti ali funkcij blaga z dvojno rabo s seznama EU, ki so predmet nadzora. Nazadnje, take raziskave je mogoče označiti kot „temeljne znanstvene raziskave“ ali informacije „v javni domeni“, kot so opredeljene v uredbi EU o blagu z dvojno rabo, ali pomenijo informacije, nujno potrebne za patentno prijavo.

Vendar pa nobena ugledna raziskovalna organizacija ne želi sodelovati pri zlorabi raziskav (rezultatov), pomembnih za širjenje orožja. To ne izhaja zgolj iz obveznosti upoštevanja nadzora izvoza, ampak tudi iz lastnega interesa. Zato je pomembno, da raziskovalne organizacije sprejmejo sorazmerne in učinkovite notranje ukrepe za čim večje zmanjšanje tveganja neskladnosti. Brez takih ukrepov je lahko ustanova pravno odgovorna v primeru odkritja neskladnosti. Potrebna je zavezanost višjega vodstva, da se poudarita pomen in vrednost učinkovite skladnosti ter zagotovijo ustrezni viri za zagotovitev zavez v zvezi s skladnostjo.

ODDELEK 2

Ozaveščenost za raziskovalce

2.1 Uvod

Namen nadzora izvoza blaga z dvojno rabo v EU je preprečiti nezaželeno kopičenje konvencionalnih vojaških izdelkov ter širjenje jedrskega, radiološkega, kemičnega in biološkega orožja, imenovanega tudi orožje za množično uničevanje, ter njegovih nosilcev, kot so projektili in zrakoplovi brez posadke. Poleg tega lahko ta nadzor zaradi pomislov glede javne varnosti ali spoštovanja človekovih pravic dopolnjujejo nacionalni ukrepi za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu iz Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo. Ker se blago z dvojno rabo večinoma uporablja v civilne namene, možnosti za njegovo zlorabo pogosto na prvi pogled niso očitne. Vendar lahko to blago v napačnih rokah ogroža mednarodni mir ter varnostne interese Evropske unije in njenih držav članic.

Raziskovalne organizacije so pogosto zaskrbljene zaradi mnenja javnosti o raziskavah z vojaškim potencialom. V okviru raziskav se „dvojna raba“ pogosto obravnava v širokem smislu: kateri so (ne)zaželeni civilni in vojaški nameni raziskav ali kaj je morebitna zloraba raziskav za neetične namene.

V zvezi s sistemom EU za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo pa je treba „dvojno rabo“ razumeti ozko. Nanaša se na blago, vključno s programsko opremo in tehnologijo, ki se lahko uporablja v civilne in vojaške namene. Za več informacij o obsegu blaga z dvojno rabo, navedenega na seznamu, in blaga z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, glej pododdelek 2.3.2 in Dodatek 1.

Vsaka fizična in pravna oseba je pri ravnanju z blagom z dvojno rabo pravno odgovorna, da upošteva ustrezne zakone in predpise. Te pravne obveznosti niso enake motivaciji iz etičnih razlogov ali samoomejevanju (lahko pa se z njima prekrivajo), ki preprečujeta ali zmanjšujeta tveganja in morebitno škodo zaradi zlonamerne uporabe raziskav, ki vključujejo blago z dvojno rabo.

Te smernice se nanašajo na „raziskave, ki vključujejo blago z dvojno rabo“, tj. blago z dvojno rabo, ki se uporablja pri raziskavah, ali raziskave s kakršnim koli rezultatom^(*), ki izpolnjuje tehnično specifikacijo blaga z dvojno rabo s seznama EU za nadzor blaga z dvojno rabo ali dopolnilnega nacionalnega seznama blaga z dvojno rabo (če obstaja). V omejenem številu primerov zajema situacije, v katerih je blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, lahko povezano z vojaško končno uporabo (končnim uporabnikom) ali končno uporabo (končnim uporabnikom) orožja za množično uničevanje. Opozoriti je treba, da dovoljenje ni potrebno za vsako raziskovalno dejavnost, ki vključuje blago z dvojno rabo. V pododdelku 2.3.6 je podrobno navedeno, v katerih primerih je dovoljenje potrebno.

2.2 Raziskovalna področja in scenariji, zaradi katerih bi se lahko izvajal nadzor izvoza blaga z dvojno rabo

Namen nadzora izvoza ni cenzurirati znanstvene raziskave (rezultate), ampak preprečiti zlorabo, povezano z varnostjo, v primerih prenosa občutljivega blaga ali znanja v tujino. Znanstvenike in raziskovalne ustanove zavezujejo isti zakoni kot proizvodno industrijo in vse druge. Pred izvozom blaga ali prenosom informacij morajo

^(*) Na primer, tiskane ali elektronske oblike razširjanja, objavljanja, predstavitve, sporočanja in sodelovanja, s katerimi se rezultati raziskav dajo na voljo osebam, ki niso avtorji.

izvozniki in posredniki informacij preveriti, ali je za njihove ukrepe potrebna predhodna regulativna odobritev. Upošteva se, da so v okviru raziskav za to potrebni ravnovesje med vidiki mednarodne/nacionalne varnosti in akademske svobode, pa tudi prizadevanja za odprti dostop v zvezi z rezultati in podatki raziskav:

- akademska svoboda je temeljna pravica, zagotovljena z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah ⁽⁶⁾. Vendar to ne pomeni, da so raziskovalci in raziskovalne organizacije izvzeti iz obveznosti upoštevanja predpisov, določenih za zaščito varnostnih interesov EU in njenih držav članic ⁽⁷⁾;
- prizadevanja za odprti dostop, kot se zahtevajo v okviru nekaterih programov financiranja, so namenjena izboljšanju dostopa do rezultatov in podatkov raziskav ter njihove ponovne uporabe. Vendar ti cilji glede odprtega dostopa prav tako ne pomenijo, da so raziskovalci in raziskovalne organizacije izvzeti iz obveznosti, da predlagane objave in nabore podatkov najprej pregledajo na podlagi določb o nadzoru (tehnologije) iz uredbe EU o blagu z dvojno rabo ter ustrezno ukrepajo.

V raziskovalnih disciplinah na področju znanosti, tehnologije in inženirstva je verjetnost nadzora izvoza blaga z dvojno rabo večja kot pri akademskih dejavnostih na področju humanističnih in družbenih ved ter ekonomije.

Naslednje teme so **primeri raziskav, zaradi katerih bi se lahko uvedel nadzor izvoza blaga z dvojno rabo**:

- sprememba nabora gostiteljev virusa vozličastega dermatitisa, da bi vključeval človeške rezervoarje;
- multispektralni slikovni senzorji kamer za zbiranje podatkov o poljščinah;
- laserska tehnologija za obogatitev urana naslednje generacije kot morebitna alternativa industrijski obogatitvi, ki vključuje plinast uran v centrifugah;
- 3D-tiskanje energetskih materialov;
- prototip zrakoplova brez posadke z razpršilnim sistemom za boj proti virusu enzootičnega encefalomielitisa (vzhodnemu) ter
- znanstveno podvodno plovilo brez posadke, ki samodejno zbira podatke na globokomorskih območjih.

V Dodatku 1 so ponazorjena raziskovalna področja, v zvezi s katerimi se lahko med drugim izvaja nadzor izvoza blaga z dvojno rabo, saj seznam EU za nadzor blaga z dvojno rabo vsebuje blago s teh tehnoloških področij. Na primer, raziskave v zvezi z jedrsko fiziko in inženirstvom se lahko nanašajo na jedrske reaktorje, posebej zasnovano ali pripravljeno opremo in komponente jedrskih reaktorjev ali jedrski material, naveden v Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo. To ne pomeni, da je samoumevno, da so vse povezane raziskave raziskave, ki vključujejo blago z dvojno rabo iz seznama ⁽⁸⁾ niti da je za raziskovalno dejavnost potrebno dovoljenje.

V Dodatku 2 so predstavljeni nekateri ponavljajoči se scenariji raziskav, zaradi katerih se lahko uvede nadzor izvoza:

- poučevanje ⁽⁹⁾, posvetovanje, sodelovanje ali opravljanje dela pri raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, z gostujočimi tujimi raziskovalci na carinskem območju Unije ⁽¹⁰⁾;

⁽⁶⁾ Člen 13 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah z dne 7. junija 2016 (UL C 202, 7.6.2016, str. 389), na voljo na spletnem naslovu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:12016P/TXT>.

⁽⁷⁾ Obstaja lahko tudi nacionalna zakonodaja o akademski svobodi in njenih omejitvah.

⁽⁸⁾ V zvezi z jedrskim materialom je na primer v Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo predvidena izjema za naravni uran ali osiromašeni uran, ki ga vsebujejo senzorji merilnih instrumentov, v količinah do štiri grame.

⁽⁹⁾ Poučevanje se na splošno ne nanaša na raziskave, ki vključujejo blago z dvojno rabo. Izobraževalne informacije, ki se uporabljajo za poučevanje, so na splošno že v javni domeni in so zato izvzete iz nadzora izvoza. Vendar privzeto izvzete poučevanja iz pregleda za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo ni ustrezno. Na primer: nadzor izvoza se lahko izvaja za izobraževalno gradivo, ki ni v javni domeni in je pomembno za načrtovanje, izgradnjo, obratovanje ali vzdrževanje obrata za obogatitev urana ali predelavo jedrskega goriva.

Nadzor izvoza se za dejavnosti poučevanja v številnih primerih ne izvaja. Poučevanje državljanov tretjih držav na carinskem območju Unije pa lahko spada v kategorijo „tehnične pomoči“, kot je določena v predpisih EU o omejevalnih ukrepih in sankcijah ali v okviru nacionalnih ukrepov za nadzor izvoza.

⁽¹⁰⁾ Preverjanje vizumov tujih raziskovalcev, ki obiskujejo raziskovalne organizacije EU, se pogosto izvaja ločeno od nadzora izvoza v raziskovalnih organizacijah, poleg tega pa ga pogosto izvajajo drugi pristojni organi.

- poučevanje, posvetovanje, sodelovanje ali opravljanje dela pri raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, zunaj carinskega območja Unije;
- organizacija (virtualne) konference/sestanka/seminarja o raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, ali predstavitev na taki (virtualni) konferenci/sestanku/seminarju na carinskem območju Unije ali zunaj njega;
- objave o tehnologiji z dvojno rabo, navedeni na seznamu;
- predložitev informacij za patentno prijavo in patentiranih informacij ter
- izvoz materialnega blaga z dvojno rabo, vključno s prototipnim blagom in rabljeno laboratorijsko opremo.

V vseh navedenih scenarijih je treba ugotoviti tudi, ali se za zadevno blago, vrsto dejavnosti, končno uporabo ali subjekte in države uporabljajo omejevalni ukrepi ali sankcije EU ali nacionalni omejevalni ukrepi ali sankcije.

V teh scenarijih osebna motivacija, vir financiranja raziskav, narava partnerjev za raziskave in namen raziskav pri ugotavljanju, ali raziskave, ki vključujejo blago z dvojno rabo, dosegajo tehnične pragove za nadzor, niso pomembni.

V življenjskem ciklu raziskave se lahko nadzor izvoza blaga z dvojno rabo uvede v različnih fazah: v fazi financiranja raziskave, prijave projekta, načrtovanja pogodbe, razširjanja rezultatov raziskav itd. Oddelek 3 vsebuje dodatne informacije o tem, kako vzpostaviti sistematičen postopek pregleda izvoza na različnih ravneh v življenjskem ciklu raziskave.

2.3 Osnove sistema EU za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo

2.3.1 Uredba EU o blagu z dvojno rabo

Sistem EU za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo ureja uredba EU o blagu z dvojno rabo.

Priloga I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo vsebuje seznam blaga z dvojno rabo EU. Za vse blago iz Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo je potrebno dovoljenje za izvoz s carinskega območja Unije. Priloga IV k uredbi EU o blagu z dvojno rabo spada pod Prilogo I in vsebuje občutljivejšo blago, za katerega je potrebno dovoljenje tudi za prenos znotraj EU.

Priloga I (in zato tudi Priloga IV) je dinamična, da se lahko upošteva tehnološki napredek skozi čas, nadzor izvoza EU pa odraža zaveze, dogovorjene v okviru režimov za nadzor izvoza. Zato se seznam posodobi vsako leto. Pomembno je, da se vselej preveri najnovejša različica Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo ⁽¹⁾.

Vsako blago z dvojno rabo ima klasifikacijsko številko. To je kombinacija števil in črke (ki zajema skupino, podskupino in posamezno točko za nadzor), ki je ključna za razvrstitev blaga in dokumente za dovoljenje. Klasifikacijska številka ni naključna; nanaša se na naravo blaga in izvor nadzora v okviru ustreznega režima za nadzor izvoza (glej sliko 1).

Slika 1 ponazarja pomen klasifikacijske številke blaga z dvojno rabo.

Klasifikacijska številka blaga z dvojno rabo 9A012.a. se nanaša na zrakoplove brez posadke, ki so predmet nadzora, s tehničnimi specifikacijami ter določeno povezano opremo in komponentami.

- „9“ pomeni, da je blago uvrščeno v skupino 9 (Zračna plovila in pogon).
- „A“ pomeni, da je blago uvrščeno v podskupino A (Sistemi, oprema in komponente). Zato je celoten zrakoplov brez posadke, ki izpolnjuje tehnične specifikacije iz točke 9A012, uvrščen v podskupino A.
- „012“ pomeni, da gre za blago s seznama za nadzor v okviru Wassenaarske ureditve.
- „a“ pomeni posamezno podtočko za nadzor za celotne zrakoplove brez posadke.

⁽¹⁾ Za najnovejšo različico Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo glej spletno mesto <https://eur-lex.europa.eu/>, spletno mesto pristojnega organa za nadzor izvoza ali notranji vir v raziskovalni organizaciji.

Slika 1

Klasifikacijska številka za zrakoplove brez posadke z dvojno rabo (9A012.a)

Razvrstitev blaga z dvojno rabo temelji na objektivnih tehničnih merilih, končna uporaba in končni uporabnik pa pri tehnični razvrstitvi nista pomembna. Zato vprašanje, ali se bo blago uporabljalo izključno v civilne namene ali pa je predvideno za vojaške namene, ni pomembno za razvrstitev in obstoj obveznosti pridobitve dovoljenja. Končna uporaba in udeležene strani pa imajo ključno vlogo pri vprašanju upravičenosti do odobritve izdaje dovoljenja. Za dodatno podporo v zvezi s preverjanjem končne uporabe in končnega uporabnika glej pododdelek 2.3.9 in Dodatek 3.

Na splošno se blago z dvojno rabo razlikuje od vojaških izdelkov. Vojaški izdelki so blago (kot so sistemi, oprema, komponente, materiali, programska oprema ali tehnologija), ki je večinoma posebej zasnovano ali prirejeno za vojaško namene. Vojaški izdelki so navedeni na skupnem seznamu vojaškega blaga Evropske unije ali na nacionalnih seznamih držav članic EU ⁽¹²⁾. V nasprotju s skupnim sistemom EU za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo sistem nadzora za vojaške izdelke ureja vsaka država članica EU. (Navedena) vojaška končna uporaba rezultatov raziskav ali raziskovalne dejavnosti ne pomeni samodejno, da je zadevno blago posebej zasnovano ali prirejeno za vojaške namene. Lahko pa kaže na to ter je očitno koristen podatek pri razvrščanju vojaških izdelkov in oceni zahtevka za dovoljenje.

V zvezi s seznamom blaga z dvojno rabo iz Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo je treba upoštevati naslednje:

- deset skupin je bilo oblikovanih z uskladitvijo seznamov za nadzor v okviru štirih režimov za nadzor izvoza (Skupina držav dobaviteljic jedrskega blaga, Režim kontrole raketne tehnologije, Avstralska skupina in Wassenaarska ureditev) in konvencije o kemičnem orožju. Vsaka skupina je dodatno razdeljena na podskupine in namenske točke za nadzor. Na splošno se blago iz podskupin B, C, D in E nanaša na blago iz podskupine A. V nekaj primerih se za te podskupine uporablja namenski samostojni nadzor. Deset skupin in pet podskupin pomenijo prvo razčlenitev seznama in lahko olajšajo brskanje po ustreznih točkah za nadzor;
- na splošno se blago z dvojno rabo razlikuje od vojaških izdelkov. Vojaški izdelki so blago (kot so sistemi, oprema, komponente, materiali, programska oprema ali tehnologija), ki je posebej zasnovano ali prirejeno za vojaško namene. Tehnične specifikacije za blago z dvojno rabo so pogosto podrobnejše kot specifikacije za vojaške izdelke. Pomen pojma „posebej zasnovano za vojaške namene“ ali „prirejeno za vojaške namene“ večinoma določijo pristojni organ, ki ni nujno pristojni organ za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo;

⁽¹²⁾ Primeri vojaških izdelkov so med drugim oprema za vodenje ognja in toplotno slikovno snemanje, orožje, strelivo, vojaška vozila, vojaški zrakoplovi s posadko in brez nje, vojaška plovila (površinska in podvodna), namerilne naprave za orožje, oklepna ali zaščitna oprema, nekatere kemikalije, kot so živčni bojni strupi, eksplozivi in pogoonske snovi.

- blago iz Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo vključuje novo in rabljeno blago;
- klasifikacijska številka na seznamu blaga z dvojno rabo ni ista kot carinska oznaka blaga (harmonizirani sistem ali kombinirana nomenklatura) ⁽¹³⁾. To je pomembno zlasti za razvrstitev materialnega blaga, vključno z opremo, materiali in komponentami;
- seznam blaga z dvojno rabo EU vsebuje materialno blago (vključno z opremo, materiali in komponentami) in nematerialno blago, kot je programska oprema ali tehnologija v obliki tehničnih podatkov ali tehnične pomoči. Nematerialno blago je mogoče prenesti v materialni obliki (npr. s tiskanimi prosojnicami za predstavitev ali fizičnimi napravami za shranjevanje podatkov) ali elektronsko, vizualno ali ustno (v tako imenovani nematerialni obliki) ⁽¹⁴⁾;
- nadzor tehnologije je najpomembnejši. Če lahko osebe, ki širijo orožje, pridobijo materialno blago z dvojno rabo, lahko izdelajo njegove dele, vendar ni nujno, da lahko izdelajo dodatno blago. Če pa pridobijo tehnologijo za razvoj ali izdelavo blaga, ga lahko proizvajajo v neomejenih količinah. Poleg tega se lahko materialno blago izvozi zgolj začasno, medtem ko izvožene tehnologije praktično ni več mogoče pridobiti nazaj, izvoz pa je treba šteti za dokončnega;
- dovoljenje, izdano za posamezno blago, zajema tudi najmanj toliko tehnologije, kolikor je potrebne za vgradnjo, delovanje, vzdrževanje in popravilo zadevnega blaga.

2.3.2 Kako je treba razumeti oznake blaga z dvojno rabo?

Priloga I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo je dolga, najboljšega načina, kako hitro poiskati vsako blago z dvojno rabo, navedeno na seznamu, pa ni. Za pravilno razvrstitev blaga z dvojno rabo ali tehnologije z dvojno rabo je treba pri novem postopku razvrstitve temeljito pregledati najnovejšo različico Priloge I ter ugotoviti najustreznejšo in s tem najbolj specifično točko za nadzor za zadevno blago. V primeru dvoma ali več možnih klasifikacijskih številke se posvetujte z osebo, ki je v vaši raziskovalni organizaciji pristojna za skladnost, ali s pristojnim organom države članice, kadar je ustrezno.

Številne točke za nadzor vključujejo več opomb (opombo, tehnično opombo) za pomoč pri točni razvrstitvi blaga. Te opombe vsebujejo dodatno pojasnilo obsega nadzora (vključno s ponazoritvami in opustitvijo nadzora) ali pa navzkrižen sklic na druge dele Priloge I ali skupni seznam vojaškega blaga EU ⁽¹⁵⁾. Te opombe so sestavni del razvrstitve blaga, zato se ne bi smele šteti za ponazorilne.

Seznam vsebuje nabor globalnih opredelitev pojmov ⁽¹⁶⁾, označenih z dvojnimi narekovaji („“), in lokalnih opredelitev pojmov, označenih z enojnimi narekovaji (‘). Te opredelitve se lahko razlikujejo od trgovskega ali znanstvenega žargona.

⁽¹³⁾ Evropska komisija je izdelala korelacijsko tabelo za številke s seznama za nadzor blaga z dvojno rabo in carinske oznake blaga (oznake KN), ki je na voljo na spletni strani GD TRADE o blagu z dvojno rabo. Vendar razvrstitev blaga v skladu s seznamom EU za nadzor blaga z dvojno rabo in izključno na podlagi carinskih oznak (tako imenovane korelacijske tabele) zaradi različnih stopenj korelacije med posameznimi oznakami KN in ustreznimi klasifikacijskimi številkami blaga z dvojno rabo ne zadostuje. V primeru uporabe korelacijske tabele je treba preveriti, ali blago dejansko izpolnjuje tehnično specifikacijo ustrezne klasifikacijske številke blaga z dvojno rabo.

⁽¹⁴⁾ Na primer: predmet nadzora v točki 2B350.e. so destilacijski stolpi. Sam destilacijski stolp je materialno blago. Tehnični podatki v zvezi z zasnovo tega destilacijskega stolpa so lahko nematerialna tehnologija, ki je predmet nadzora. Ta nematerialna tehnologija se lahko da na voljo osebi iz tretje države v materialni obliki (načrt ali skica, natisnjena na papirju) ali nematerialni obliki (načrt ali skica, poslana po elektronski pošti, spletni/posneti vizualen pregled ali ustni opis po telefonu).

⁽¹⁵⁾ Skupni seznam vojaškega blaga Evropske unije z opremo, zajeto v Skupnem stališču Sveta 2008/944/SZVP, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme. Ta skupni seznam vojaškega blaga se posodobi vsako leto v skladu s spremembami seznama streliva v okviru Wassenaarske ureditve.

⁽¹⁶⁾ Ta nabor globalnih opredelitev pojmov je na voljo v Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo pod naslovom „Opredelitev pojmov, uporabljenih v tej prilogi“. Lokalne opredelitve pojmov so navedene neposredno ob točki za nadzor.

Primer 1: 1C351.a.57

1C351 Človeški in živalski patogeni ter „toksini“:

- a. virusi, naravni, gojeni ali spremenjeni, v obliki „izoliranih živih kultur“ ali v obliki materialov, ki vsebujejo živi material, namerno cepljen ali okužen s takšnimi kulturami:

.....
57. koronavirus, soroden sindromu akutne respiratorne stiske (SARS-u soroden koronavirus) ⁽¹⁷⁾.
.....

Opomba: predmet nadzora v točki 1C351 niso „cepiva“ ali „imunotoksini“.

Primer 2: 1A004.d

1A004 Zaščitna in opozorilna oprema in sestavni deli, ki niso posebej izdelani za vojaške namene:

- d. elektronska oprema za avtomatsko odkrivanje ali določanje prisotnosti ostankov „eksplozivov“ in uporabo tehnik „izsleditve delcev“ (npr. površinski zvočni val, spektrometrija ionske mobilnosti, diferencialna mobilnostna spektrometrija, masna spektrometrija).

Tehnična opomba:

„izsleditev delcev“ je opredeljena kot sposobnost izsleditev manj kot 1 ppm pare ali 1 mg trdne snovi ali tekočine.

Opomba 1: predmet nadzora v točki 1A004.d. ni oprema, izdelana posebej za laboratorijsko rabo.

Opomba 2: predmet nadzora v točki 1A004.d. niso varnostne kontrolne točke za prehod skozi brez stika.
.....

2.3.3 Nadzor programske opreme (podskupina D)

V okviru uredbe EU o blagu z dvojno rabo je programska oprema opredeljena kot zbirka enega ali več „programov“ ⁽¹⁸⁾ ali „mikroprogramov“ ⁽¹⁹⁾, nameščenih na katerem koli otipljivem izraznem mediju. Nadzor programske opreme se v številnih primerih nanaša na programsko opremo, izdelano ali prirejeno za razvoj, proizvodnjo ali uporabo drugega blaga s seznama blaga z dvojno rabo EU. Uporablja pa se tudi namenski (samostojen) nadzor programske opreme.

Primer:

Predmet nadzora v točki 6D001 je med drugim „programska oprema“, izdelana posebej za „razvoj“ ali „proizvodnjo“ opreme iz točke 6A008 (specifični radarski sistemi, oprema in naprave ter posebej zanje izdelane komponente).

Točka 7D005 se nanaša na „programsko opremo“, posebej izdelano za dešifriranje kode obsega satelitskega navigacijskega sistema za vladno uporabo.

⁽¹⁷⁾ Ta primer ne vpliva na dodatno razvrstitev SARS-CoV-2, ki je povzročil pandemijo COVID-19. Med pripravo teh smernic je veljalo, da je SARS-CoV-2 gensko dovolj drugačen od SARS-CoV, da se ne uvrsti pod točko 1C351.a.57.

⁽¹⁸⁾ „Program“ pomeni sosledje ukazov za izvedbo procesa, ki ima takšno obliko oziroma se lahko pretvori v takšno obliko, da ga lahko izvede računalnik.

⁽¹⁹⁾ „Mikroprogram“ pomeni zaporedje osnovnih ukazov, shranjenih v posebnem pomnilniku, katerih izvajanje steče z vnosom njegovega referenčnega ukaza v ukazni register.

Ključne informacije za opredelitev programske opreme

Opredelitev programske opreme kaže, da mora programska oprema že obstajati na otipljivem izraznem mediju, da se lahko vključi na seznam. Sama programska oprema se lahko prenese z materialnimi in nematerialnimi sredstvi.

Opredelitev programske opreme je treba razumeti v povezavi z opombo o programski opremi za jedrske objekte za skupino 0 in splošno opombo o programski opremi za skupine 1 do 9.

V zvezi s programsko opremo za informacijsko varnost (navedeno v skupini 5 – del 2) je treba upoštevati, da se celotna opomba o programski opremi za jedrske objekte in del splošne opombe o programski opremi ne uporabljata, zato ju ni mogoče uporabiti za izvzetje iz nadzora.

2.3.4 Nadzor tehnologije (podskupina E)

Namen nadzora tehnologije je preprečiti, da bi se znanje ter strokovno znanje in izkušnje v zvezi z občutljivim blagom nenamerno zagotavljali za uporabo v programih, ki povzročajo pomisleke zaradi vojaških namenov, uporabe kot orožja za množično uničevanje, javne varnosti ali človekovih pravic.

Ugotavljanje, ali raziskave vključujejo blago z dvojno rabo, je lahko (zelo) težko. Inovativne raziskave je težko označiti v skladu z obstoječimi točkami za nadzor. Da bi se bolje znašli pri uporabi nadzora tehnologije, je ključno dobro razumevanje opredelitve pojma „tehnologija“, opomb o tehnologiji ter opomb o opustitvi nadzora za „temeljne znanstvene raziskave“ in informacije „v javni domeni“.

V okviru uredbe EU o blagu z dvojno rabo „tehnologija“ pomeni specifične informacije, potrebne za „razvoj“, „proizvodnjo“ ali „uporabo“ blaga. Te informacije imajo obliko ‚tehničnih podatkov‘ ali ‚tehnične pomoči‘. Namen sklica na ‚potrebne specifične informacije‘ je osredotočiti nadzor tehnologije na tisti del tehnologije, zaradi katerega blago izpolnjuje navedene prave zmogljivosti ali jih presega. Za skupine 1 do 9 je treba za tehnologijo z dvojno rabo, navedeno na seznamu, šteti le te specifične informacije. Namen besede „potrebne“ iz opredelitve je osredotočiti nadzor tehnologije na specifično tehnologijo, zaradi katere je za blago potrebno dovoljenje. Upoštevati je treba, da je tehnologija z dvojno rabo, navedena na seznamu, predmet nadzora tudi, kadar se uporablja z blagom, ki ni predmet nadzora.

Področje uporabe pojma ‚potrebne specifične informacije‘ ni opredeljeno. Na splošno se šteje, da naslednje informacije niso dovolj specifične, da bi spadale v opredelitev tehnologije:

- varnostni list, varnostni list materiala ali varnostni list proizvoda;
- brošure, katalogi in njihovi izvlečki, ki so v svoji obliki namenjeni ali so lahko namenjeni nedoločenemu številu zainteresiranih strani ter se jim dajo na voljo brez sprememb vsebine;
- shematski diagrami, blokovni diagrami, procesni diagrami (brez podrobnih podatkov);
- tehnični podatki o zmogljivosti, ključni kazalniki uspešnosti;
- podatki o električnem in mehanskem priključku in porabi;
- znaki za označevanje;
- sezname delov, če jih ni mogoče povezati s skicami;
- norme in standardi, ki so splošno dostopni in niso specifični za izdelek podjetja;
- članki iz panožnih revij in primerljivih publikacij;
- splošni opisi procesa in postopka (v primeru proizvodnih obratov);
- specifikacije o dobavi (npr. za kemikalije in druge pomožne materiale);
- fotografije (brez podrobnih informacij o geometrijskih velikostih, uporabljenih materialih in električnih/elektronskih komponentah);
- eksplozijski pogledi/narisi brez podrobnih mer;
- prerezi (shematski ter brez podatkov o materialih in podrobnosti);
- zunanje mere.

Ponazoritev „potrebne“ praga

Točka 3E001 se nanaša na tehnologijo, ki je predmet nadzora, za „razvoj“ ali „proizvodnjo“ integriranih vezij, navedenih na seznamu, med drugim iz točke 3A001.a.

Točka 3A001.a.5.a.5 se nanaša na integrirana vezja z analogno-digitalnim pretvornikom z ločljivostjo 16 bitov ali več s stopnjo prenosa vzorcev več kot 65 mega vzorcev na sekundo.

Sam dokument ⁽²⁰⁾ s parametri ali koraki zasnove, potrebnimi za doseganje (ali preseganje) praga v višini 65 mega vzorcev na sekundo, ne vsebuje tehnologije, ki je posebno nujna za razvoj blaga, ki je predmet nadzora, iz točke 3A001.a.5.a.5 in tako ne vsebuje „potrebne“ tehnologije iz splošne opombe o tehnologiji. Razlog za to je, da dokument ne vsebuje podrobnosti o tem, kako doseči ali preseči parameter ločljivosti 16 bitov.

Priručnik, v katerem je opisana tehnika za proizvodnjo integriranih vezij z analogno-digitalnim pretvornikom z ločljivostjo 16 bitov ali več, vendar s stopnjo prenosa vzorcev manj kot 65 mega vzorcev na sekundo, ne vsebuje „potrebne“ tehnologije za proizvodnjo blaga, ki je predmet nadzora.

V zgornjih primerih se ne šteje, da dokument in priručnik vsebujeta tehnologijo, ki je predmet nadzora in je potrebna za razvoj ali proizvodnjo blaga, navedenega pod točko 3A001.a.5.a.5, saj ne vsebujeta specifičnih informacij v zvezi s tehničnima parametroma, opisanima v točki 3A001.a.5.a.5.

Primer:

Predmet nadzora v točki 1E001 je „tehnologija“ v skladu s splošno opombo o tehnologiji, namenjena za „razvoj“ ali „proizvodnjo“ opreme ali materialov iz točk 1A002 do 1A005, 1A006.b., 1A007, 1B ali 1C.

Uporabimo to za točko 1C216.

Točka 1C216 določa nadzor za maraging jekla. To blago je uvrščeno v skupino 1, zato se uporablja splošna opomba o tehnologiji. Zato je tehnologija z dvojno rabo iz točke 1E001, ki je predmet nadzora, tista, ki je „potrebna“ za „razvoj“ ali „proizvodnjo“ maraging jekla s specifikacijami iz točke 1C216.

Kaj ni predmet nadzora v točki 1E001?

Rezultati raziskav s podrobnostmi o:

- tej vrsti maraging jekla brez podrobnih informacij o načinu razvoja ali proizvodnje te vrste maraging jekla;
- zgodovinskem pregledu obstoječih metod (v javni domeni) za proizvodnjo te vrste maraging jekla;
- inovativnem postopku proizvodnje maraging jekla, ki ne dosega potrebnih pragov iz točke 1C216 (in 1C116).

Kaj je predmet nadzora v točki 1E001?

Rezultati raziskav s podrobnostmi o:

- obstoječih razvojnih ali proizvodnih postopkih, ki še niso v javni domeni in niso temeljne znanstvene raziskave;
- inovativnem postopku razvoja ali proizvodnje maraging jekla (ki še ni v javni domeni), ki ne dosega potrebnih pragov iz točke 1C216 in ne velja za temeljne znanstvene raziskave.

⁽²⁰⁾ To je lahko predstavitev, elektronska pošta, telefonski pogovor itd.

Ključne informacije za opredelitev tehnologije

- Tehnologija je opredeljena kot specifične informacije, potrebne za „razvoj“, „proizvodnjo“ ali „uporabo“ blaga z dvojno rabo, navedenega na seznamu. To pomeni, da morajo tehnični podatki ali tehnična pomoč vključevati specifične informacije, potrebne za razvoj, proizvodnjo ali uporabo blaga iz skupin 0 do 9, da se lahko štejejo za tehnologijo z dvojno rabo, navedeno na seznamu. Pojem „specifične informacije“ v uredbi EU o blagu z dvojno rabo ni opredeljen. Razvoj, proizvodnja in uporaba so opredeljeni.
- Opredelitev tehnologije je treba razumeti v povezavi z opombo o jedrski tehnologiji za skupino 0 in splošno opombo o tehnologiji (za skupine 1 do 9).
- Za skupino 0 (jedrsko blago) tehnologija z dvojno rabo, navedena na seznamu, pomeni specifične informacije, ki so v neposredni povezavi z blagom iz skupine 0. To je širok opis, zato je razpon jedrske tehnologije, ki je predmet nadzora, večji od razpona tehnologije iz skupin 1 do 9, ki je predmet nadzora.
- Za skupine 1 do 9 je predmet nadzora, ki se izvaja v skladu z določbami skupin 1 do 9, le tisti del „tehnologije“, ki je „potrebna“ za „razvoj“, „proizvodnjo“ ali „uporabo“ blaga iz skupin 1 do 9, ki je predmet nadzora. „Potrebna“ pomeni tisti del informacij, ki je posebno nujen za doseganje ali preseganje ravni zmogljivosti, značilnosti ali funkcij, ki so predmet nadzora in so navedene na seznamu za nadzor blaga z dvojno rabo. Te ravni zmogljivosti, značilnosti ali funkcije, ki so predmet nadzora, so na splošno zelo specifične in visoke, s čimer se omeji tehnologija, ki dosega „potrebni“ prag. Tako se tudi omeji tehnologija, za katero je mogoče uporabiti opombi o opustitvi nadzora za „temeljne znanstvene raziskave“ in informacije „v javni domeni“.

Upoštevati je treba, da je treba pri nekaterih programih financiranja raziskav ob predložitvi vloge za nepovratna sredstva za raziskave opraviti preverjanje dvojne rabe. Dobra praksa je, da se na podlagi notranjih mehanizmov pregleda v zgodnji fazi raziskovalnega programa ali projekta ugotovi, za katero vključeno opremo ali materiale ali predvidene rezultate (na primer objavo) bo morda potreben dodaten pregled za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo. Če se ugotovijo taka (morebitna) vprašanja nadzora izvoza blaga z dvojno rabo, je treba med potekom raziskovalnih programov ali projektov ali ob njihovem koncu sprejeti nadaljnje ukrepe.

Izvoznik mora ustrezno oceniti tehnologijo, da ugotovi, ali dosega prag za nadzor blaga z dvojno rabo. Raziskovalec je zaradi svojega strokovnega znanja in poznavanja svojih raziskav najprimernejši za ustrezno razvrstitev svojih raziskav, po možnosti ob podpori usposobljenega upravnega osebja, ki je seznanjeno s strukturo seznama blaga z dvojno rabo EU. Celotne predstavitve ali objave redko dosegajo prag za tehnologijo, ki je predmet nadzora. Dosegajo ga lahko nekateri pododdelki ali kratki izvlečki. Obveznost pridobitve dovoljenja velja samo za te dele. Če raziskovalec ali raziskovalna organizacija potrebuje navodila, se lahko obrne na pristojni nacionalni organ. Tako lahko sprejme informirano odločitev o tem, katere dele je treba pred prenosom ali objavo predložiti za zahtevek za izvozno dovoljenje.

2.3.5 Opustitev nadzora blaga z dvojno rabo

Uredba EU o blagu z dvojno rabo vključuje številne primere opustitve nadzora in določa pogoje, pod katerimi se opusti nadzor določenega blaga, navedenega na seznamu. Za tako blago torej ni potrebno dovoljenje za izvoz ali prenos, čeprav izpolnjuje tehnične zahteve. Opozoriti je treba, da se lahko opustitev nadzora uporabi samo za blago z dvojno rabo, navedeno na seznamu.

Obstajata dve vrsti opustitve nadzora. Prva je opustitev nadzora, ki je izrecno povezana z določenim blagom z dvojno rabo, navedenim na seznamu.

Primeri

V opombi 2 točke 2B001 je navedeno, da se ta točka nadzora ne uporablja za posebne obdelovalne stroje, katerih uporaba je omejena na izdelavo zobnih protez..

V skladu z opombo 2 točke 5A002.a predmet nadzora točke niso naprave, pri katerih je funkcionalnost „informacijske varnosti“ omejena na brezžično funkcionalnost „zasebnega omrežja“, ki uporabljajo samo objavljene ali komercialne kriptografske standarde.

Druga vrsta opustitve nadzora je sistematična opustitev nadzora za programsko opremo in tehnologijo. Te opombe o opustitvi nadzora so vključene v opombo o programski opremi za jedrske objekte, opombo o jedrski tehnologiji, splošno opombo o programski opremi in splošno opombo o tehnologiji v Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo.

Opustitev nadzora iz opomb o programski opremi in tehnologiji se lahko uporabi samo za „programsko opremo“ ali „tehnologijo“ z dvojno rabo, navedeno na seznamu. Zato je nujno treba ugotoviti, ali raziskave vključujejo blago z dvojno rabo, in če jo, kateri deli ustrezajo točki za nadzor programske opreme ali tehnologije iz podskupine D oziroma E v povezavi z opombami o programski opremi in tehnologiji.

- V opombi o programski opremi za jedrske objekte je poudarjeno, da minimalna potrebna „objektna koda“ za vgradnjo, delovanje, vzdrževanje (preverjanje) ali popravilo blaga iz skupine 0, katerega izvoz je bil dovoljen, ni predmet nadzora.
- Splošna opomba o programski opremi vključuje tri primere opustitve nadzora za programsko opremo iz skupin 1 do 9 seznama:
  - za programsko opremo, ki je splošno dostopna javnosti (tj. programsko opremo, ki se brez omejitev prodaja iz zaloge na prodajnih mestih za prodajo na drobno in je namenjena za vgradnjo brez nadaljnje pomoči dobavitelja);
  - za programsko opremo, ki je že v javni domeni, ali
  - za programsko opremo, ki predstavlja minimalno potrebno „objektno kodo“ za vgradnjo, delovanje, vzdrževanje (preverjanje) ali popravilo blaga, katerega izvoz je bil dovoljen.

V zvezi s programsko opremo za informacijsko varnost (navedeno v skupini 5 – del 2) je treba upoštevati, da se celotna opomba o programski opremi za jedrske objekte in del splošne opombe o programski opremi ne uporabljata, zato ju ni mogoče uporabiti za izvzete iz nadzora.

Za tehnologijo z dvojno rabo, navedeno na seznamu, so na voljo tri možnosti opustitve nadzora: „tehnologija“, ki je pridobljena na podlagi „temeljnih znanstvenih raziskav“, „tehnologija“, ki je že „v javni domeni“, informacije, nujno potrebne za patentno prijavo. Zадnjenavedena možnost opustitve se ne uporablja za tehnologijo iz skupine 0.

V naslednjem delu smernic je poudarek na opustitvi nadzora za „temeljne znanstvene raziskave“, tehnologijo ali programsko opremo „v javni domeni“ in za informacije, nujno potrebne za patentno prijavo.

Ključne informacije za opombo o opustitvi nadzora za „temeljne znanstvene raziskave“, ki se uporablja za tehnologijo

V uredbi EU o blagu z dvojno rabo so „temeljne znanstvene raziskave“ opredeljene kot eksperimentalno ali teoretično delo, ki se opravlja predvsem zaradi pridobivanja novih spoznanj o temeljnih principih pojavov ali dejstev, ki jih je mogoče opazovati, in ni prvenstveno usmerjeno v specifični praktični namen ali cilj.

Čeprav to ni izrecno navedeno, se nanaša na temeljne raziskave, kar pomeni, da opustitev nadzora ne velja za raziskave, ki niso temeljne, ali za uporabne raziskave. Ta opredelitev prinaša izzive pri izvajanju, saj je že vrsto let nespremenjena, raziskovalni ekosistem pa se razvija.

Upoštevati je treba, da lahko težavo povzroča terminologija: znanstvena opredelitev raziskovalnega projekta kot „temeljne raziskave“ ni nujno ali samodejno skladna z opredelitvijo pojma „temeljne znanstvene raziskave“ iz uredbe EU o blagu z dvojno rabo. V primeru dvomov lahko pri opredelitvi pomaga osebje v organizaciji, pristojno za skladnost, ali zadevni pristojni organ.

Opustitev nadzora za temeljne znanstvene raziskave se uporablja samo za tehnologijo z dvojno rabo, navedeno na seznamu. Za materialno blago, kot so oprema in materiali, se ne more uporabljati.

V bistvu se nadzor opusti za dejanske rezultate raziskav, ne za namero o pridobitvi rezultatov raziskav (v fazi financiranja raziskav). To je ključna razlika, ki vpliva na to, kdaj je treba razmisliti o uporabi te opombe o opustitvi nadzora.

V teh smernicah sta določeni dve merili za pomoč pri ugotavljanju, ali je opomba o opustitvi nadzora za „temeljne znanstvene raziskave“ ustrezna: raven tehnološke pripravljenosti in razpoložljivost financiranja v panogi. Nobeno merilo ne določa, ali je treba uporabiti opombo o opustitvi nadzora. Odločitev o tem je treba sprejeti za vsak primer posebej v skladu z notranjimi postopki pregleda izvoza, kadar je ustrezno, pa tudi v posvetovanju s pristojnim organom.

- Raven tehnološke pripravljenosti se izraža z lestvico (od 1 do 9), ki jo je prvotno razvila Zvezna uprava Združenih držav za aeronavtiliko in vesolje (NASA), pozneje pa so jo sprejele druge uprave, institucije ali agencije za ocenjevanje stanja razvoja vesoljskih tehnologij. Je orodje, ki se pogosto uporablja v raziskovalni skupnosti ter v okviru evropskih raziskovalnih in inovacijskih programov za oceno pripravljenosti novih tehnologij in tehnologij v vzponu za trg. Za namene nadzora izvoza se rezultati raziskav na ravneh tehnološke pripravljenosti 1 in 2 na splošno štejejo za temeljne znanstvene raziskave. Upravičenost rezultatov raziskav na ravneh tehnološke pripravljenosti 3 in 4 je treba oceniti za vsak primer posebej. Rezultati raziskav na ravni tehnološke pripravljenosti, višji od ravni 4, se ne štejejo za temeljne znanstvene raziskave. Za opis posameznih ravni tehnološke pripravljenosti glej Dodatek 8.
- Vključeno financiranje v panogi (sponzor): pri raziskavah, za katere partner iz panoge zagotovi zunanje financiranje, se verjetneje doseže komercialni razvoj ne glede na to, ali je projekt začela sama panoga ali javni organ. Poleg tega ima v številnih primerih (na podlagi pogodbenih ureditev) financer iz panoge (sponzor) možnost pregledati objave (ali predstavitev) in podati pripombe v zvezi z njimi pred njihovo izdajo ter zahtevati (začasno) izključno uporabo rezultatov raziskav. Te vrste sodelovanja lahko nakazujejo, da rezultati raziskav ne bodo temeljne znanstvene raziskave. V nekaterih primerih panoga dejansko financira temeljne raziskave brez obveznosti glede objav ali drugih rezultatov raziskav. V takih primerih bi se lahko proučila možnost opustitve nadzora za temeljne znanstvene raziskave, če vključujejo tehnologijo z dvojno rabo, navedeno na seznamu, raven tehnološke pripravljenosti pa je dovolj nizka.

Ključne informacije za opombo o opustitvi nadzora za programsko opremo ali tehnologijo „v javni domeni“

V uredbi EU o blagu z dvojno rabo je pojem „v javni domeni“ opredeljen, kot sledi: „tehnologija“ ali „programska oprema“, ki je **dostopna brez kakršnih koli omejitev** njene nadaljnje distribucije (omejitve avtorske pravice ne pomenijo, da ta „tehnologija“ oziroma „programska oprema“ ni „v javni domeni“).

V bistvu se nadzor opusti za programsko opremo in tehnologijo z dvojno rabo, ki sta navedeni na seznamu in dostopni vsem.

V teh smernicah EU je poudarjeno, da za programsko opremo ali tehnologijo z dvojno rabo, ki je predmet nadzora in še ni v javni domeni, ni mogoče opustiti nadzora na podlagi opombe o opustitvi nadzora za programsko opremo in tehnologijo „v javni domeni“. Opredelitev se jasno nanaša na programsko opremo ali tehnologijo, ki je dostopna brez kakršnih koli omejitev njene nadaljnje distribucije. Nameravano dejanje izdaje programske opreme (objektne kode zanjo) ali tehnologije v javno domeno ne zadostuje za opustitev nadzora. To pomeni, da se lahko ta opustitev nadzora uporabi za predvideni rezultat raziskave (odprtokodna programska oprema, objava, gradivo za konferenco itd.) samo, če je zadevna programska oprema ali tehnologija z dvojno rabo, navedena na seznamu, že v javni domeni. Zato lahko dejanje izdaje brez dovoljenja pomeni kršitev nadzora izvoza.

Besedilo „brez kakršnih koli omejitev“ je treba razumeti kot neobstoje omejitve dostopa na zgolj omejeno skupino oseb. Če se informacije dajo na voljo šele po individualni odločitvi posrednika ali lastnika informacij, te niso dostopne vsakomur, zato ni mogoče šteti, da so te v javni domeni.

Pravne omejitve, na primer omejitve avtorske pravice, ki niso pomembne za zakonodajo o nadzoru izvoza, ne vplivajo na upravičenost do opustitve nadzora. Podobno se ukrepi, kot je zahteva za plačilo pristojbine za dostop ali predhodno registracijo, ne štejejo za omejitve, če ima vsakdo možnost plačati pristojbino ali se registrirati.

Skupnosti pogosto izvajajo razvoj odprtokodne programske opreme na globalni ravni in s sodelovanjem. Za odprtokodne tehnologije ali programsko opremo, ki se izda in da na voljo brez omejitev, se lahko uporabi opustitev nadzora za tehnologije in programsko opremo v javni domeni. Nadzor se lahko opusti za tehnologijo za razvoj „vdorne programske opreme“, če je tehnologija povezana z „razkrivanjem šibkih točk“ in „odzivanjem na kibernetne incidente“. Za opredelitve pojmov, ki se uporabljajo, glej najnovejšo različico Priloge I.

Če se raziskovalec sklicuje na informacije, nevarne z vidika širjenja orožja, iz drugih virov, ki so že v javni domeni, ali jih vključi, to ne pomeni samodejno, da je rezultat raziskav programska oprema ali tehnologija z dvojno rabo, ki je predmet nadzora. Dejstvo, da je taka programska oprema ali tehnologija z dvojno rabo, navedena na seznamu, postala razpoložljiva v javni domeni brez dovoljenja, pomeni kršitev predpisov o nadzoru izvoza, vendar odgovornosti za to ni mogoče pripisati temu raziskovalcu.

Ključne informacije za opustitev nadzora za „informacije, nujno potrebne za patentno prijavo“, ki se uporablja za tehnologijo

Splošna opomba o tehnologiji vsebuje izjemo za informacije, ki so nujno potrebne za patentno prijavo. Zato so te informacije, ki so potrebne za predložitev patentne prijave, izvzete iz nadzora izvoza. Pri tej opustitvi nadzora se ne upošteva razlika med nacionalnimi in mednarodnimi patentnimi prijavi ter patentnimi prijavi EU. Ko se informacije o patentu objavijo v javni domeni, se zanje nadzor izvoza ne izvaja več.

V uredbi EU o blagu z dvojno rabo ni opredeljeno, kaj vključujejo informacije, ki so nujno potrebne. Na splošno se obravnavajo kot informacije, potrebne za izpolnitev zahtev za vlogo, kot jih določijo Evropski patentni urad ali jih določijo patentni uradi držav članic EU.

2.3.6 Dejavnosti, ki so predmet nadzora

Dovoljenje ni potrebno za vsako raziskovalno dejavnost, ki vključuje blago z dvojno rabo. V uredbi EU o blagu z dvojno rabo je določenih pet različnih vrst dejavnosti, za katere je potrebno dovoljenje. V oddelku 2.3.7 je podrobno navedeno, katere vrste dovoljenj so na voljo za vsako od njih.

Naslednji dve obveznosti pridobitve dovoljenja sta stalni:

- za pretok ali prenos vsakega blaga z dvojno rabo, navedenega na seznamu iz Priloge I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo, zunaj carinskega območja Unije je potrebno izvozno dovoljenje;
- za pretok ali prenos blaga z dvojno rabo, navedenega v Prilogi IV k uredbi EU o blagu z dvojno rabo, znotraj carinskega območja Unije je potrebno dovoljenje za prenos.

Naslednje tri obveznosti pridobitve dovoljenja se uporabljajo za vsak primer posebej:

- za blago, ki se prevaža prek carinskega območja Unije, je potrebno dovoljenje za tranzit;
- za posredovanje blaga med tretjima državama s carinskega območja Unije je potrebno dovoljenje za posredniške storitve;
- za zagotavljanje tehnične pomoči v zvezi z blagom z dvojno rabo je potrebno dovoljenje.

Tranzit ali posredovanje blaga z dvojno rabo, navedenega na seznamu, in zagotavljanje tehnične pomoči za tako blago sta lahko prepovedana ali pa je za to potrebno dovoljenje, če je ali bi lahko bilo to blago kot celota ali po delih namenjeno za načine uporabe iz člena 4(1) uredbe EU o blagu z dvojno rabo. O tem, ali je potrebno dovoljenje in ali je tranzit prepovedan, odloča pristojni organ. Nekatere države članice EU so sprejele nacionalne

ukrepe za nadzor tranzita ali posredovanja blaga z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, ali zagotavljanja tehnične pomoči za tako blago. Evropska komisija objavlja in redno posodablja seznam nacionalnih ukrepov, ki so jih države članice sprejele v skladu z Uredbo (EU) 2021/821 ⁽²¹⁾.

Nekatero blago ne izpolnjuje tehničnih specifikacij iz Priloge I, vendar je zaradi tehničnih zmožnosti ali suma končne uporabe, ki vzbuja zaskrbljenost, vseeno nevarno z vidika širjenja orožja. Za posle s takim blagom in končno uporabo, ki vzbuja zaskrbljenost (sumom take uporabe), bi se lahko za izvoz zahtevala pridobitev dovoljenja. Tak nadzor za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, se imenuje „vsezajemajoči nadzor“ (glej tudi pododdelek 2.3.8).

Dodatek 5 vsebuje diagram poteka za ugotavljanje obveznosti pridobitve dovoljenja na podlagi uredbe EU o blagu z dvojno rabo.

2.3.7 Vrste dovoljenj

Uredba EU o blagu z dvojno rabo vsebuje naslednje vrste dovoljenj:

- individualna izvozna dovoljenja, ki zajemajo eno ali več vrst blaga z dvojno rabo in se izdajo določenemu izvozniku za enega končnega uporabnika ali prejemnika v tretji državi;
- globalna izvozna dovoljenja, ki zajemajo eno ali več vrst blaga z dvojno rabo ter lahko veljajo za izvoz enemu ali več natančno določenim končnim uporabnikom in/ali v eni ali več natančno določenih tretjih državah;
- dovoljenja za velike projekte, ki zajemajo eno ali več vrst blaga z dvojno rabo ter lahko veljajo za izvoz enemu ali več opredeljenim končnim uporabnikom v eni ali več natančno določenih tretjih državah za določen velik projekt;
- splošna izvozna dovoljenja Unije so namenjena poenostavitvi izvoza specifičnega blaga z dvojno rabo v določene namembne države ter so na voljo vsem izvoznikom s sedežem v EU, ki spoštujejo njihove pogoje in zahteve za uporabo, kakor so navedeni v Prilogah IIa do IIf. Priloge IIa do IIh ustrezajo osmim splošnim izvoznim dovoljenjem Unije, ki so na voljo (splošno izvozno dovoljenje Unije št. 001 do 008);
- nacionalna splošna izvozna dovoljenja so dodatna poenostavljena dovoljenja za izvoz specifičnega blaga z dvojno rabo v določene namembne države, kot so opredeljene v nacionalni zakonodaji. Ta dovoljenja se uporabljajo samo za izvoznike s sedežem v zadevni državi članici EU ⁽²²⁾;
- dovoljenje za zagotavljanje tehnične pomoči s carinskega območja Unije na ozemlju tretje države, na ozemlju tretje države ali osebi s prebivališčem v tretji državi, ki je začasno prisotna na carinskem območju Unije;
- dovoljenje za posredniške storitve za določeno količino specifičnega blaga z dvojno rabo v pretoku med dvema ali več tretjimi državami;
- dovoljenje za tranzit neunijskega blaga z dvojno rabo, ki je v EU zgolj v tranzitu;
- dovoljenje za prenos znotraj EU, ki velja za prenos blaga z dvojno rabo iz Priloge IV iz ene države članice EU v drugo državo članico EU.

Države članice EU lahko te obveznosti pridobitve dovoljenja dopolnijo z nacionalnimi obveznostmi pridobitve dovoljenja ali prepovedmi.

Dovoljenje EU (ki je bilo izdano) je veljavno v vseh 27 državah članicah EU in se lahko uporablja za izvoz blaga s celotnega carinskega območja Unije. Veljavnost dovoljenj določi posamezna država članica.

⁽²¹⁾ Obvestilo o ukrepih, ki so jih države članice sprejele v skladu s členi 4, 6, 7, 9, 11, 12, 22 in 23 uredbe EU o blagu z dvojno rabo. Na voljo je na spletni strani GD TRADE o blagu z dvojno rabo (<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>).

⁽²²⁾ Seznam veljavnih nacionalnih splošnih izvoznih dovoljenj je na voljo na spletnem naslovu [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0117\(02\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0117(02)&from=SL).

Primeri: Objava

Raziskovalec A želi objaviti članek v ameriški reviji. Članek se nanaša na tehnologijo, zajeto v Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo (natančneje v točki 3E001 v zvezi z razvojem analizatorjev signala iz točke 3A002.c), in bo po objavi na voljo tudi zunaj Združenih držav Amerike.

Točka 3E001 v povezavi s točko 3A002.c je zajeta z blagom iz splošnega izvoznega dovoljenja Unije št. 001. Združene države so ena od odobrenih namembnih držav iz splošnega izvoznega dovoljenja Unije št. 001. Vendar raziskovalec A ne more uporabiti splošnega izvoznega dovoljenja Unije št. 001, da bi poslal članek ameriškemu založniku, saj se izvoznik zaveda, da blago ne bo ostalo v državi iz splošnega izvoznega dovoljenja Unije št. 001, v katero bo izvoženo. To velja za ta primer. Raziskovalec A se zaveda, da bo članek na voljo po vsem svetu.

Ker splošnega izvoznega dovoljenja Unije št. 001 ni mogoče uporabiti, je pomembno, da raziskovalec ali raziskovalna organizacija vzpostavi stik s pristojnim organom in se pogovori o prilagoditvi obveznosti pridobitve dovoljenja (npr. opredelitev in po možnosti sprememba ali črtanje specifičnih delov, ki vsebujejo tehnologijo, ki je predmet nadzora, ali omejitev dostopa do teh delov), če pa prilagoditev ni izvedljiva, o tem, kako izpolniti obveznost pridobitve dovoljenja (npr. zahtevke za individualno dovoljenje). Za več informacij o določitvi tehnologije, ki je predmet nadzora, glej pododdelek 2.3.4.

Izvoz rabljene opreme za pregledovanje dimenzij

Raziskovalni oddelek B želi univerzi v Braziliji prodati rabljen sistem rentgenske tomografije za tridimenzionalno ugotavljanje napak. Oprema je navedena pod točko 1B001.f.1.

Blago iz točke 1B001.f.1. ni vključeno v splošni izvozni dovoljenji Unije (splošno izvozno dovoljenje Unije št. 003: izvoz po popravilu/zamenjavi; splošno izvozno dovoljenje Unije št. 004: začasni izvoz za razstave ali sejme), ki veljata za Brazilijo kot namembno državo. Zato mora raziskovalni oddelek B vložiti zahtevek za individualno dovoljenje, saj to zajema en posel z enim končnim uporabnikom.

2.3.8 Nadzor izvoza blaga z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu

Nekatero blago ne izpolnjuje tehničnih specifikacij iz Priloge I, vendar je zaradi tehničnih zmožnosti ali suma končne uporabe, ki vzbujata zaskrbljenost, vseeno nevarno z vidika širjenja orožja.

V skladu s členom 4 uredbe EU o blagu z dvojno rabo lahko nacionalni organi naložijo obveznost pridobitve dovoljenja za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno v Prilogi I, v primeru (suma) povezave z uporabo v programu razvoja orožja za množično uničevanje, (suma) vojaške končne uporabe v državi, za katero velja embargo na orožje⁽²³⁾, ali (suma) uporabe blaga kot komponente v vojaški opremi, izvoženi brez dovoljenja ali v nasprotju z njim. Ta določba se imenuje „vsezajemajoči nadzor“, v primeru suma možnosti uporabe blaga v enem od zgoraj navedenih scenarijev pa se priporoča, da se za dodatne informacije obrnete na pristojni organ.

V skladu s členom 5 uredbe EU o blagu z dvojno rabo lahko za izvoz blaga za kibernetki nadzor, ki ni na seznamu, velja obveznost pridobitve dovoljenja, če vas je pristojni organ obvestil o končni uporabi, ki vzbujata zaskrbljenost, v povezavi z notranjo represijo in/ali hudimi kršitvami človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava, ali če ste s tem seznanjeni na podlagi ugotovitev iz skrbnega pregleda.

V skladu s členom 9 uredbe EU o blagu z dvojno rabo lahko država članica EU prepove izvoz blaga z dvojno rabo, ki ni navedeno v Prilogi I, oziroma naloži obveznost pridobitve dovoljenja za to blago zaradi javne varnosti, vključno zaradi preprečevanja terorističnih dejanj ali spoštovanja človekovih pravic. Evropska komisija pripravi seznam takih nacionalnih ukrepov in ga objavi v *Uradnem listu*. Na voljo je tudi na spletišču Evropske komisije⁽²⁴⁾.

V Dodatku 7 so povzete obveznosti pridobitve dovoljenja za izvoz blaga z dvojno rabo in njegov prenos znotraj EU.

⁽²³⁾ Embargo na orožje v smislu člena 4(1)(b) uredbe EU o blagu z dvojno rabo se zdaj uporablja za države, navedene na spletnem mestu <https://www.sanctionsmap.eu>.

⁽²⁴⁾ <https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>

2.3.9 Opozorilni znaki

Pozorno spremljanje znakov sumljivih poizvedb ali sodelovanja je ključno za preprečevanje tveganj, povezanih s širjenjem orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev ter destabilizirajočim kopičenjem konvencionalnega orožja. Izmenjava informacij o sumljivem ravnanju z notranjo kontaktno točko za skladnost je zelo priporočljiva. V nekaterih primerih je lahko izmenjava informacij s pristojnim organom za nadzor izvoza v skladu z zakoni in predpisi EU ter nacionalnimi zakoni in predpisi obvezna.

Dodatek 3 vsebuje seznam „opozorilnih znakov“ za pomoč raziskovalcem ali osebjem, pristojnemu za skladnost, pri izvedbi začetne ocene morebitne uporabe nadzora izvoza blaga z dvojno rabo. Na tem seznamu so opozorilni znaki združeni glede na raziskave, končno uporabo in končnega uporabnika, pošiljko, pogoje financiranja ter finančne in pogodbene pogoje. Seznam je koristen zlasti za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu (za ugotavljanje, ali se morda uporablja vsezajemajoči nadzor). Dobra praksa je tudi, da se ta seznam uporabi pri zbiranju potrebnih informacij v postopku vložitve zahtevka za dovoljenje za blago z dvojno rabo, navedeno na seznamu.

2.3.10 Nadzor tehnične pomoči

Za tehnično pomoč se izvajata dve vrsti nadzora, od katerih eno ureja uredba o blagu z dvojno rabo, drugo pa nacionalno pravo držav članic EU.

V skladu z uredbo EU o blagu z dvojno rabo ima lahko tehnologija obliko tehnične pomoči, kot so ustna navodila, usposabljanje, posredovanje tehničnega znanja in spretnosti ali svetovalne storitve, vključno s telefonskimi ali elektronskimi. Zato lahko navodila, dana kolegu, ki dela v raziskovalni ustanovi v tretji državi, pomenijo tehnično pomoč. Tehnična pomoč mora biti dovolj specifična, da doseže pragove za tehnologijo iz Priloge I k uredbi o blagu z dvojno rabo.

Poleg tehnologije z dvojno rabo, navedene na seznamu, v obliki tehnične pomoči, navedene v Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo, zajema vsako drugo tehnično podporo pri popravilih, razvoju, proizvodnji, sestavljanju, preizkušanju, vzdrževanju ali drugih tehničnih storitvah, predvidenih za uporabo v zvezi z razvojem, proizvodnjo, upravljanjem, vzdrževanjem, skladiščenjem, odkrivanjem, identifikacijo ali širjenjem kemičnega, biološkega ali jedrskega orožja ali drugih eksplozivnih jedrskih naprav ali ravnanjem z navedenim ali z razvojem, proizvodnjo, vzdrževanjem ali skladiščenjem projektilov, ki lahko nosijo takšno orožje, ali z vojaško končno uporabo v namembnih državah, za katere velja embargo na orožje.

2.3.11 Nadzor izvoza in omejevalni ukrepi (sankcije)

Pri nadzoru izvoza in sankcijah se naložijo prepovedi ali omejitve. Medtem ko je nadzor izvoza osredotočen na blago, (ki ni) navedeno na seznamu, in pregled izvoza za vsak primer posebej, so sankcije osredotočene predvsem na prepovedi potovanja, zamrznitve sredstev in prepovedi dajanja gospodarskih virov na voljo določenim osebam in subjektom in/ali sektorske ukrepe (kot je omejitev nekaterega blaga in storitev za specifične države (v nekaterih primerih za vse končne uporabnike v posamezni državi). Te smernice ne vsebujejo specifičnih informacij o sankcijah EU.

Za pregled vseh sankcij EU, ki se zdaj uporabljajo, in seznam zadevnih oseb in subjektov glej zemljevid sankcij EU na spletnem mestu <https://www.sanctionsmap.eu/>.

Za splošne informacije o sankcijah EU glej spletno stran https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions_sl.

Dodatne smernice se lahko zagotovijo na nacionalni ravni.

2.3.12 Pogosta vprašanja

Kdo je v skladu z uredbo EU o blagu z dvojno rabo izvoznik?

Opredelitev pojma „izvoznik“ zajema fizične in pravne osebe. To pomeni, da je lahko izvoznik raziskovalec, ki deluje v svojem imenu, ali raziskovalna organizacija, ki deluje v imenu raziskovalca. Opredelitev pojma „izvoznik“ se ne nanaša le na izvozne dejavnosti, ampak na vse dejavnosti, ki so predmet nadzora v skladu z uredbo EU o blagu z dvojno rabo, vključno s prenosom blaga, navedenega v Prilogi IV, znotraj EU. Raziskovalna organizacija določi, kdo bo vložil zahtevek za dovoljenje.

Opozoriti je treba, da je opredelitev izvoznika drugačna od opredelitve izvoza. Na primer, kadar raziskovalec iz tretje države na obisku univerzitetnega kampusa na carinskem območju Unije pridobi dostop do tehnologije, ki je predmet nadzora, izvoza ni. Če se ta raziskovalec vrne domov v tretjo državo s tehnologijo, ki je predmet nadzora, je bila ta tehnologija izvožena, za to pa je potrebno potrjeno in veljavno dovoljenje. Zato je treba pred tem izvozom vložiti zahtevek za dovoljenje. Zadnja oseba na carinskem območju Unije, ki odloča o prenosu tehnologije, ki je predmet nadzora, iz EU, mora vložiti zahtevek za dovoljenje. Vsaka država članica EU sama določi, kdo lahko vloži tak zahtevek za dovoljenje. To je lahko gostujoči raziskovalec iz tretje države, vendar ta v številnih primerih potrebuje zastopnika s sedežem na carinskem območju Unije. Ne glede na to, kdo je izvoznik, se nadzor izvoza krši, kadar ta tehnologija, ki je predmet nadzora, zapusti carinsko območje Unije brez potrjenega in veljavnega dovoljenja.

Ali mora avtor, univerza ali založnik znanstvene publikacije vložiti zahtevek za dovoljenje, kadar objava vsebuje informacije o tehnologiji, ki je predmet nadzora?

V zvezi s tem je ključno, da mora fizična ali pravna oseba vložiti zahtevek za dovoljenje in torej deluje kot izvoznik. Kdo je ta oseba, je odvisno od notranje politike ali pogodbenega dogovora med avtorjem objave in založnikom znanstvene publikacije. Če ima založnik sedež zunaj EU, mora zahtevek za dovoljenje vložiti zadnja oseba v EU, ki odloča o prenosu tehnologije, ki je predmet nadzora, iz EU.

Ali lahko zaposleni raziskovalne organizacije med službenim obiskom v tujini dostopa do tehnologije ali programske opreme, ki je predmet nadzora in je shranjena na strežniku raziskovalne organizacije s sedežem v EU, na daljavo?

Na splošno morajo zaposleni, ki med službenim obiskom v tujini dostopajo do tehnologije ali programske opreme, ki je predmet nadzora, pred potovanjem vložiti zahtevek za dovoljenje. Za nekatere države članice EU ⁽²⁵⁾ je v teh primerih odločilno, ali do tehnologije ali programske opreme, ki je predmet nadzora, v tujini dostopajo druge osebe (poleg zaposlenih).

Kdo mora vložiti zahtevek za dovoljenje v primeru raziskovalnega konzorcija s partnerji iz več držav članic EU in tretjih držav?

Izvoznik, ki mora vložiti zahtevek za dovoljenje, je oseba, ki je pogodbeni partner prejemnika v tretji državi in je pooblaščen za odločanje o pošiljanju ali prenosu blaga s carinskega območja EU (za blago iz Priloge I). Povedano drugače, zahtevek za dovoljenje bo morda moral pred pošiljanjem blaga z dvojno rabo vložiti sam partner konzorcija ali sam vodja konzorcija. To je odvisno od pogodbenih dogovorov med partnerji in vodjo konzorcija.

ODDELEK 3

Vzpostavitev ali pregled programa notranje skladnosti za raziskave, ki vključujejo blago z dvojno rabo

Namen vsakega programa notranje skladnosti je sistematično obravnavati in zmanjšati eno ali več vrst tveganja za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, določenih v zakonodaji, ali obveznosti, ki jih je organizacija prostovoljno prevzela.

V raziskovalnem okolju je vzpostavitev ukrepov za skladnost z zakoni in predpisi o nadzoru izvoza postopek, ki zahteva čas in trud.

V oddelku v nadaljevanju so predstavljeni vsi glavni elementi, ki bi jih morala raziskovalna organizacija upoštevati pri načrtovanju ali pregledu sistema notranje skladnosti izvoza blaga z dvojno rabo.

⁽²⁵⁾ Glejte Dodatek 9 za kontaktne podatke pristojnih organov ali se obrnite na osebo, ki je v vaši raziskovalni organizaciji pristojna za skladnost, za ugotovitev stanja v vaši državi članici EU.

3.1 Ocena tveganj

Raziskovalna organizacija mora pri ugotavljanju, ali se zanjo uporablja nadzor izvoza blaga z dvojno rabo in v kakšnem obsegu, opraviti začetno oceno tveganja in pri tem proučiti naslednje parametre: ⁽²⁶⁾

1. predmet svoje dejavnosti (npr. discipline in raziskovalna področja, na katerih deluje). Za pregled raziskovalnih področij, pri katerih je večja verjetnost, da se zanje uporablja nadzor izvoza, glej Dodatek 1;
2. vrsto in obseg teh dejavnosti (npr. terenske raziskave, spletno učenje in učenje na daljavo ter obseg mednarodnega sodelovanja in sodelovanja tujih oseb pri dejavnostih organizacije);
3. sedanje stanje institucionalnih politik in standardiziranih postopkov (npr. vrsta strukture organizacije, obstoječi ukrepi za zmanjševanje varnostnih tveganj in prevladujoča stališča osebja).

Te parametre je treba oceniti glede na pravne obveznosti, določene v zakonodaji EU in nacionalni zakonodaji o nadzoru izvoza ⁽²⁷⁾. Ob koncu te začetne ocene tveganja bo lahko raziskovalna organizacija oblikovala svoj specifični profil tveganja v zvezi z blagom z dvojno rabo. To ji bo pomagalo opredeliti dele svojih raziskovalnih dejavnosti, ki jih je treba vključiti v program notranje skladnosti (področje uporabe sistema notranje skladnosti izvoza organizacije), in ciljno usmeriti program notranje skladnosti na specifične okoliščine organizacije (npr. strukturo, institucionalne postopke in razpoložljive vire).

Začetna ocena tveganja je ključna pri načrtovanju in izvajanju ukrepov v okviru programa notranje skladnosti, ki so učinkoviti, sorazmerni in prilagojeni specifičnemu profilu organizacije. Pogosto je bolje začeti z obravnavo dejavnosti/raziskovalnih področij, v zvezi s katerimi je treba takoj ukrepati, in področji, za katera je mogoče preprosto ugotoviti, da vključujejo blago z dvojno rabo. Nato je mogoče program notranje skladnosti razširiti, da se zajamejo dodatna tveganja in zanesljivejši postopki zmanjševanja tveganj. Vključevanje notranjih ukrepov za skladnost v zvezi z blagom z dvojno rabo v obstoječe institucionalne politike in postopke je pogosto ključno za zagotavljanje učinkovitosti in sinergij.

Raziskovalne organizacije bi morale razmisliti o dinamičnem pravnem in raziskovalnem okolju, v katerem bi se morala tveganja redno ugotavljati in ponovno ocenjevati, notranji ukrepi za skladnost pa bi bili odvisni od spreminjajočih se seznamov za nadzor in dejavnosti, ki jih raziskovalna organizacija vsakič izvaja. Dejansko se materiali, oprema, programska oprema in tehnologija, vključeni ali proizvedeni v okviru raziskave, temeljiteje ocenijo in razvrstijo v okviru „procesa in postopkov pregleda izvoza“, kot je pojasnjeno pri ključnem elementu 4.

3.2 Ključni elementi programa notranje skladnosti

Ta oddelek temelji na Priporočilu Komisije (EU) 2019/1318 z dne 30. julija 2019 o programih notranje skladnosti za nadzor trgovine z blagom z dvojno rabo v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 428/2009.

V njem je predstavljena prilagoditev ključnih elementov programa notranje skladnosti, da bi bili primernejši za uporabo v raziskovalnem okolju. Ta prilagoditev temelji na povratnih informacijah, ki jih je zagotovila raziskovalna skupnost, predstavljena pa je v naslednjih pododdelkih:

1. zavezanost višjega vodstva skladnosti;
2. struktura organizacije, odgovornosti in viri;
3. usposabljanje in ozaveščanje;
4. proces in postopki pregleda izvoza;
5. pregled uspešnosti, revizije, poročanje in korektivni ukrepi;
6. vodenje evidenc in dokumentacija;
7. fizična in informacijska varnost.

Dodatek 4 vsebuje kontrolni seznam za vsak ključni element za podporo razvoju programa notranje skladnosti ali pregledu obstoječega programa notranje skladnosti v poznejši fazi.

⁽²⁶⁾ Charatsis, C., Interferences between non-proliferation and science: „exporting“ dual-use know-how and technology in conformity with security imperatives (Neskladja med neširjenjem orožja in znanostjo: „izvoz“ strokovnega znanja in tehnologije z dvojno rabo v skladu z varnostnimi zahtevami), Urad za publikacije Evropske unije (Skupno raziskovalno središče – Evropska komisija in Université de Liège), december 2017, str. 153–155. Glej tudi poglavje 8 iste publikacije za primer začetne ocene tveganja v raziskovalnem okolju.

⁽²⁷⁾ Pregled obveznosti glede nadzora izvoza na ravni EU je na voljo v oddelku 2 teh smernic.

3.2.1 Zavezanost višjega vodstva skladnosti

Zavezanost višjega vodstva in njegova podpora programu notranje skladnosti sta pomembni iz simboličnih in praktičnih razlogov. Višji vodstveni organ/oseba na višji vodstveni funkciji organizacije lahko z izjavo o zavezanosti skladnosti z zakonodajo o nadzoru izvoza okrepi ozaveščenost osebja in pomen takih ukrepov za skladnost ter spodbudi druge oddelke organizacije k zagotavljanju več človeških in tehničnih virov.

Kaj se pričakuje od raziskovalnih organizacij?

Kot v vsaki organizaciji, si višje vodstvo prizadeva okrepiti legitimnost ukrepov za skladnost ter ustvariti ali okrepiti organizacijsko kulturo, ki je ugodna za zahteve glede nadzora izvoza blaga z dvojno rabo. V raziskovalnem okolju je zavezanost višjega vodstva ključna za spodbujanje uvajanja programa notranje skladnosti in dejavno podporo takemu uvajanju.

Ker raziskovalne organizacije in zlasti univerze pogosto uporabljajo decentralizirane modele strukture organizacije, je morda koristno razmisliti o sprejemanju zavez na ravni oddelka, fakultete ali šole (npr. različnih dekanov fakultet/šol). Tak pristop je lahko ustrezen zlasti za organizacije z zgolj nekaj oddelki, ki jih nadzor izvoza morda zadeva.

Ta element se uresniči s pisno izjavo in podporo višjega vodstva, na podlagi katerih se zagotovijo ustrezni organizacijski, človeški in tehnični viri za program notranje skladnosti organizacije. S tako izjavo o zavezanosti so vsi zadevni člani osebja pozvani k upoštevanju ustreznih zakonov in predpisov EU in države članice ter sprejemanju preventivnih ukrepov pri uporabi vložkov, ki so predmet nadzora, ali pridobivanju rezultatov raziskav, ki so občutljivi in morda predmet nadzora.

Kateri koraki so potrebni?

Priprava izjave o zavezanosti, v kateri je navedeno, da člani osebja (ki opravljajo znanstvene in upravne naloge) upoštevajo vse zakone in predpise EU o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo ter nacionalne zakone in predpise o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo z uporabo ukrepov za zmanjševanje tveganja, predvidenih v politikah in postopkih organizacije. Pri tem se je treba sklicevati na morebitne posledice primerov neskladnosti za organizacijo in zadevne posameznike.

O izjavi o zavezanosti je treba jasno in redno obveščati vse morebitne zadevne člane osebja (tudi osebje, ki nima vloge pri nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo) zaradi ozaveščanja in spodbujanja kulture skladnosti z zakoni in predpisi o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo.

Razmisliti je treba o uporabi vseh razpoložljivih sredstev (elektronskih ali tiskanih) za objavo izjave in virov informacij o postopkih notranje skladnosti organizacije ⁽²⁸⁾.

3.2.2 Struktura organizacije, odgovornosti in viri

Vsaka raziskovalna organizacija je edinstvena, zato enega samega načina, kako organizirati postopke za skladnost in dodeliti zadevne odgovornosti, ni. Ne glede na to lahko ustrezno opredeljen nabor postopkov in odgovornosti za skladnost izvoza organizaciji pomaga doseči cilje glede skladnosti in izboljšati njen celotni model upravljanja.

Kaj se pričakuje od raziskovalnih organizacij?

V okviru raziskav je treba proučiti različne vrste odgovornosti. Praviloma so razdeljene med upravno osebje in osebje, ki opravlja znanstveno delo.

⁽²⁸⁾ Raziskovalne organizacije bi lahko razmislile tudi o razširjanju izjave na javnih in notranjih spletiščih, v kodeksih ravnanja in kadrovskih predpisih, da bi osebje obveščale o pomenu nadzora trgovine ter stroških neskladnosti za raziskovalno skupnost in univerzo.

Prva vrsta odgovornosti se nanaša na splošno odgovornost za izvajanje politik skladnosti organizacije, ki jo ima vodstvo organizacije. Ta odgovornost lahko vključuje odobritev zahtevkov za dovoljenje, nadzor nad tem, da so bili za skladnost določeni ustrezni viri, ter zagotavljanje rednih pregledov in posodobitev vzpostavljenih ukrepov za skladnost. V nekaterih državah članicah mora to funkcijo opravljati član višjega vodstva.

Za drugo vrsto odgovornosti je treba uvesti funkcijo za skladnost izvoza, ki vključuje odgovornost za razvoj in/ali izvajanje ukrepov za skladnost organizacije. Naloge, povezane s to funkcijo, so lahko: odzivanje na poizvedbe o nadzoru izvoza, odločanje o ustreznosti zahtevka za dovoljenje in potrebnih ukrepov za zmanjšanje tveganja pri zadevni dejavnosti. Funkcija nadzora izvoza lahko tudi pomaga osebju razumeti pogoje dovoljenj, izvajati skrbne preglede in voditi ustrezne evidence.

To odgovornost praviloma prevzame oddelek z izkušnjami z izpolnjevanjem pravnih obveznosti ter sodelovanjem z osebjem organizacije in zunanji sodelavci⁽²⁹⁾. Vsaj ena oseba v organizaciji bi morala biti zadolžena za skladnost izvoza. Po možnosti bi bilo treba pri funkciji nadzora izvoza preprečiti navzkrižja interesov. Poleg tega bi ji bilo treba zagotoviti neposreden dostop do višjega vodstva in določiti obveznost poročanja višjemu vodstvu.

Poleg tega bo morda treba v različnih oddelkih organizacije imenovati kontaktne osebe, ki lahko opravljajo naloge ozaveščanja, usmerjajo upravno osebje in osebe, pristojno za znanstveno delo, kadar se pojavijo ustrezna vprašanja, ter po potrebi posredujejo poizvedbe in zahteve funkciji nadzora izvoza.

Tretja vrsta odgovornosti se nanaša na izvajanje praktičnih ukrepov, ki jih mora sprejeti osebje, pristojno za znanstveno delo, za izpolnjevanje obveznosti organizacije glede skladnosti. Ta funkcija vključuje naloge, kot so opredelitev projektov, za katere je morda potrebno dovoljenje, izvajanje pregledov končne uporabe/končnega uporabnika ter sprejemanje predpisanih ukrepov za zmanjšanje tveganja in zagotavljanje odobritev pri izvajanju raziskovalnih dejavnosti. Čeprav morajo vsi zadevni člani osebja pri opravljanju dela upoštevati postopke za skladnost organizacije, je za opredelitev občutljivih projektov in izvajanje potrebnih pregledov praviloma odgovoren vodja projekta. Pogosto je to oseba, ki pridobi financiranje in usklajuje projekt v organizaciji; v nekaterih raziskovalnih okoljih se imenuje tudi glavni preiskovalec.

Upravno osebje (npr. iz oddelka za naročila in pravnega oddelka) lahko nadzoruje nekatere naloge za skladnost, kot je predvideno v politikah skladnosti. Tako osebje je lahko del funkcije za skladnost izvoza ali zgolj tesno sodeluje z njo.

Upravno osebje morda lahko ugotovi vprašanja, ki jih je raziskovalno osebje spregledalo. Tako bi lahko usposobljeni člani upravnega osebja delovali tudi kot „vratarji“, kadar drugi zaščitni ukrepi niso uspešni⁽³⁰⁾.

Dodatek 6 vsebuje primera možne strukture organizacije za skladnost v raziskovalnem okolju.

Kateri koraki so potrebni?

Oprelitev delov organizacije, ki so pomembni za skladnost z nadzorom izvoza. Oprelitev in imenovanje oseb s splošno odgovornostjo ter imenovanje vsaj ene osebe na funkcijo za skladnost izvoza. Glede na potrebe organizacije ta oseba morda ne bo potrebovala polnega delovnega časa za opravljanje nalog v zvezi z nadzorom izvoza blaga z dvojno rabo.

⁽²⁹⁾ Izkušnje z opravljanjem takih nalog bo najverjetneje imela „služba za skladnost“ ali „pravni oddelek“, „služba za raziskave“, „oddelek za varnost“ ali „služba za prenos tehnologije“, odvisno od strukture organizacije. Uporabljena imena so primeri imen, ki jih pogosto uporabljajo različne raziskovalne organizacije. Navedeni seznam primerov oddelkov ni izčrpen.

⁽³⁰⁾ Na primer, usposobljeno upravno osebje lahko pri obravnavi pogodb in sporazumov opredeli pogodbene zahteve, zaradi katerih se lahko pojavijo vprašanja v zvezi z nadzorom izvoza (npr. omejitve dostopa do rezultatov raziskav), ki se nanašajo na občutljive teme uporabnih raziskav in/ali vzbujajo sum glede končnih uporabnikov/končne uporabe in zadevnih namembnih držav/državljanstev. Poleg tega lahko upravno osebje med celotnim izvajanjem projektov in raziskovalnih dejavnosti ugotovi neusklajenosti s pogoji izvoznih dovoljenj ali drugimi zahtevami programa notranje skladnosti ter o njih poroča funkciji za skladnost izvoza.

Proučitev vseh različnih vrst odgovornosti in funkcij, povezanih s skladnostjo. Opredelitev jasnih procesov in odgovornosti za upravno osebje in osebje, pristojno za znanstveno delo. Začeti je treba z oddelki za raziskave na kritičnem področju, nato pa z razvojem sistema skladnosti obravnavati še druge, manj občutljive oddelke. Določiti je treba prenos pooblastil (npr. v primeru bolezni ali dopustov), po možnosti pa tudi pomožne funkcije.

Zagotoviti je treba, da se za program notranje skladnosti namenijo ustrezni viri, ter proučiti potrebno pravno in tehnično znanje in veščine. Priporočeni so pisni opisi delovnih mest.

Strokovno znanje in izkušnje, ki so že na voljo v različnih delih organizacije, je treba v celoti izkoristiti. Z zaposlenimi v različnih oddelkih (npr. oddelku za naročila, oddelku za varnost in pravnem oddelku) se je treba posvetovati o tem, kako bi se lahko pri obstoječih politikah in postopkih upoštevale zahteve za skladnost izvoza. Razmisliti je treba o možnosti, da se poleg podpore IT uvedejo spletna orodja in postopki za olajšanje izvajanja notranjih ukrepov za skladnost.

Politike in postopke organizacije za skladnost izvoza, vključno z glavno verigo odgovornosti, je treba kodificirati v priročnikih, ki se dajo organizaciji na voljo na spletu ali v tiskani obliki. Uporabljati je treba čim bolj točen in jasn jezik. Razmisliti je treba o navedbi primerov in praktičnih primerov, kot so primeri iz teh smernic ali nacionalnih virov.

Zagotoviti je treba, da je osebje, pristojno za znanstveno delo, in upravno osebje seznanjeno s tem, katere postopke je treba upoštevati in kdo je kontaktna oseba, če se pojavi vprašanje v zvezi z nadzorom izvoza.

3.2.3 Usposabljanje in ozaveščanje

Usposabljanje in ozaveščanje sta pomembna elementa vsakega programa notranje skladnosti ter bi morala biti prilagojena specifičnim okoliščinam raziskovalne organizacije. Ozaveščanje velja za prvi korak, s katerim se osebju, pristojnemu za znanstveno delo, in upravnemu osebju omogoči razumevanje varnostnih tveganj ter izpolnjevanje njihovih odgovornosti na podlagi zakonodaje o nadzoru izvoza in programa notranje skladnosti organizacije. Usposabljanje vključuje specializirane tečaje, prilagojene funkcijam in osebju organizacije, ki jih zadeva nadzor izvoza.

Kaj se pričakuje od raziskovalnih organizacij?

Raziskovalne organizacije morajo proučiti pobude za ozaveščanje in usposabljanje na različnih ravneh, z različnimi sredstvi in različnimi cilji.

Prvič, splošna uvodna predstavitev vprašanj nadzora izvoza vsem članom raziskovalnega osebja in študentom, ki bi jih nadzor izvoza lahko zadeval, je pomembna za ozaveščanje in spodbujanje kulture odgovornosti v celotni organizaciji. To je mogoče doseči z vključitvijo sklicev na cilje nadzora izvoza in povezane notranje ukrepe v kodekse ravnanja, na spletne strani o etiki in integriteti raziskav ter v splošne tečaje o zaščiti in varnosti, ki se redno izvajajo ⁽³¹⁾.

Drugič, za osebje, pristojno za znanstveno delo, iz oddelkov organizacije, ki so bili pri začetni oceni tveganja in poznejših ponovnih ocenah opredeljeni kot pomembni za nadzor izvoza, bi bilo treba pripraviti splošne dejavnosti usposabljanja in ozaveščanja. Namen tega usposabljanja je seznaniti osebje z zahtevami glede nadzora izvoza in zagotoviti, da lahko sprejme potrebne ukrepe, če se pojavi vprašanje ali pomislek pri zasnovi, načrtovanju in izvajanju raziskav.

Tretjič, za upravno osebje, pristojno za izvajanje različnih postopkov notranjega nadzora, kot so postopki v zvezi z varnostjo, naročili, prenosom tehnologije, pogodbami in sodelovanjem pri raziskavah, bi bilo treba izvajati ciljno usmerjeno usposabljanje. Podobno bi bilo treba organizirati specializirano usposabljanje za osebje, pristojno za raziskave, ki ga zaradi sodelovanja v občutljivih projektih, za katere so potrebni posebna pozornost in nadzorni ukrepi, redno zadeva izvajanje nadzora izvoza.

⁽³¹⁾ Raziskovalna organizacija in zlasti univerza bi lahko izvedla dodatne pobude in v učne načrte najobčutljivejših disciplin vključila poglavje za ozaveščanje o neširjenju orožja in vprašanjih nadzora izvoza.

Raziskovalna organizacija lahko izvaja zelo različne vrste raziskav, sezname za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo pa se nanašajo na najrazličnejše blago in tehnologije. To pomeni, da je treba razmisliti o pripravi gradiva za usposabljanje in oblikovanju pristopov k usposabljanju, prilagojenih ciljnim skupinam iz različnih oddelkov, z različnim strokovnim znanjem in različnimi izkušnjami.

Glede na dinamično naravo zakonodaje o nadzoru izvoza in spremembe na tem področju bi se moralo usposabljanje izvajati letno, medtem ko bi moralo osebje, ki ima glavno odgovornost za delovanje programa notranje skladnosti, redno posodabljati razpoložljiva orodja in informativno gradivo.

Pri nacionalnem organu se pozanimajte, ali so morda na voljo dodatni viri, kot so naročnina na informativne seje in glasila, nacionalne smernice in usposabljanja.

Kateri koraki so potrebni?

Izvajanje obveznega, rednega usposabljanja za vse člane osebja, ki bi lahko sodelovali pri dejavnostih z blagom z dvojno rabo, ki je predmet nadzora izvoza, za ozaveščanje o vprašanih nadzoru izvoza in spodbujanje kulture odgovornosti v celotni organizaciji.

Po možnosti bi bilo treba obstoječe pobude za usposabljanje, kot so uvodni tečaji za nove zaposlene, uporabiti za vključitev opozoril na ukrepe za skladnost izvoza in zahteve glede skladnosti izvoza. Isti pristop je treba uporabiti pri kadrovskih predpisih in didaktičnemu gradivu, ki se že uporabljajo.

Z orodji za ozaveščanje (npr. odločitvenimi drevesi, intranetnimi spletnimi stranmi, informativnimi obvestili in potrditvenimi dopisi v postopkih, pomembnih za nadzor izvoza) je treba zagotoviti, da so vsi zadevni člani osebja seznanjeni z vsemi notranjimi politikami in ukrepi za nadzor izvoza. Uporabiti je treba gradivo, ki vsebuje informacije o ustreznih zakonodaji EU o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo, seznamih za nadzor, omejevalnih ukrepov ter nacionalnih ukrepov in embargu. Proučiti je treba možnost, da se vsem zadevnim članom osebja dajo na voljo uporabniku prijazna orodja (ki jih razvije organizacija sama ali jih pridobi od zunanjih virov) za lažje brskanje po teh pravnih dokumentih in njihovih posodobitvah. Po možnosti je treba razmisliti o usposabljanjih, prilagojenih upravnemu osebju in osebju, pristojnemu za znanstveno delo.

Če je primerno, je treba razmisliti o tem, da se izkoristijo priložnosti za udeležbo na nacionalnem usposabljanju ali usposabljanju EU o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo.

Kadar je mogoče, je treba v programe usposabljanja ali ozaveščanja o izvozu vključiti spoznanja, pridobljena pri pregledih uspešnosti, revizijah, poročanju in korektivnih ukrepih. Upoštevati je treba tudi vse ugotovitve, ki kažejo na neučinkovitost vzpostavljenih ukrepov za skladnost.

3.2.4 Proces in postopki pregleda izvoza

Ta element vključuje notranje ukrepe, ki bi jih morala organizacija izvajati, da bi preprečila izvoz brez potrebnega dovoljenja ali v nasprotju z zadevno omejitvijo ali prepovedjo izvoza.

Pri procesu pregleda izvoza se zbirajo in analizirajo ustrezne informacije o naslednjih vidikih: razvrstitvi blaga, oceni tveganja dejavnosti, določitvi zahtev za dovoljenja in zahtevke za dovoljenja ter nadzoru po izdaji dovoljenja. Raziskovalna organizacija mora na podlagi korakov, navedenih v nadaljevanju, oblikovati in izvajati postopek pregleda izvoza ob upoštevanju različnih vrst dejavnosti, ki se opravljajo, obstoječih institucionalnih politik in postopkov ter specifičnih izzivov, povezanih s profilom tveganja organizacije.

Kaj se pričakuje od raziskovalnih organizacij?

Proces pregleda izvoza je v samem središču notranjih ukrepov skladnosti organizacije. Za izvajanje tega elementa mora biti odgovorno upravno osebje in osebje, pristojno za znanstveno delo, saj se vloge članov osebja v zvezi s skladnostjo in delovanje programa notranje skladnosti medsebojno krepijo. Namen je vzpostaviti postopke pregleda, ki določajo potrebne ukrepe za skladnost z zakonodajo o nadzoru izvoza in politikami notranjega nadzora organizacije. Glede na obseg in občutljivost raziskav, ki se izvajajo, je lahko postopek pregleda za nadzor izvoza ustrezen za več dejavnosti:

— izvoz blaga (z materialnimi sredstvi za prenos);

- sklepanje pogodb (predvsem z mednarodnimi partnerji) ⁽³²⁾;
- patentiranje/licenciranje rezultatov raziskav;
- objavljanje (npr. člankov, konferenčnega gradiva, programske opreme);
- elektronski prenos (vključno z dajanjem blaga na voljo na spletu);
- zaposlovanje osebja in sprejemanje obiskovalcev (večinoma v zvezi s sankcijami);
- potovanja v tujino.

Raziskovalna organizacija lahko prouči možnost prilagoditve svojih institucionalnih politik in postopkov v zvezi z vsemi zgoraj navedenimi dejavnostmi z vključitvijo pregledov in preverjanj za nadzor izvoza. Raziskovalni inštituti, ki niso univerze, imajo večinoma vzpostavljene centralizirane postopke, ki jih je mogoče prilagoditi, da se upoštevajo taki postopki pregleda in zmanjševanja tveganj. Za ta pristop se lahko odločijo tudi univerze in ga prilagodijo svojim potrebam.

V raziskovalni organizaciji in zlasti na univerzi se lahko dejavnosti, ki so predmet nadzora izvoza, izvajajo v okviru formalnega sodelovanja z zunanjimi partnerji in neformalnih izmenjav. V zadnjem navedenem primeru izmenjave potekajo večinoma na ravni posameznih raziskovalcev. Zato se pri procesu pregleda izvoza obravnavata obe možnosti ter uvedejo postopki pregleda in preverjanja, da se ugotovi, ali posamezna raziskovalna dejavnost vključuje „izvoz“ blaga, ki je predmet nadzora.

Posamezni raziskovalci morajo biti pri izvajanju raziskav zmožni ugotoviti vprašanja nadzora izvoza in poročati o njih. To je mogoče doseči z uporabo generičnih orodij, kot so odločitvena drevesa, ki raziskovalce vodijo po korakih, ki jih je treba sprejeti pri odkrivanju morebitnih vprašanj nadzora izvoza ⁽³³⁾. Poleg tega bi se lahko v institucionalne procese za odobritev navedenih dejavnosti vključili ciljno usmerjeni postopki in pregledi. Na primer, raziskovalna organizacija bi lahko v svoj spletni sistem za odobritev potovanj v tujino vključila obvestilo raziskovalcem in zahtevo, da pred vložitvijo zahtevka opravijo preglede za nadzor izvoza ⁽³⁴⁾.

Postopke pregleda izvoza bi bilo treba vključiti v fazo načrtovanja raziskovalnega projekta in pred sklepanjem formalnega sporazuma z drugimi partnerskimi organizacijami. Že v tej fazi ima lahko opredelitev ciljev projekta in vira financiranja posledice z vidika nadzora izvoza.

Vprašanje nadzora izvoza se lahko pojavi v različnih fazah projekta. V nekaterih primerih lahko dovoljenje v okviru nadzora izvoza postane pomembno šele v zadnji fazi raziskovalnega projekta, ko se raziskovalna organizacija/raziskovalec odloči deliti rezultat, ki je predmet nadzora izvoza, s tretjimi osebami, na primer na podlagi licenčne pogodbe. To poudarja pomen uvedbe preverjanj za nadzor izvoza v različne institucionalne postopke.

V drugih primerih, zlasti tistih, ki vključujejo sodelovanje z mednarodnimi partnerji, lahko raziskava vključuje razkritje občutljivih tehnologij in pošiljanje rezultatov, ki so predmet nadzora izvoza, v različnih fazah projekta. Zato je za projekte, ki so označeni kot občutljivi, primerno, da se v celotni projekt vključijo pregledi za nadzor izvoza in ukrepi za zmanjšanje tveganja. To je treba navesti v sporazumu, ki se podpiše z drugimi organizacijami.

V vseh zgoraj obravnavanih primerih se pri postopkih pregleda izvoza, ki se vzpostavijo, upoštevajo naslednji vidiki:

- razvrstitev blaga, vključno s programsko opremo in tehnologijo;
- ocena tveganja dejavnosti;
- pregledi namembnih držav in subjektov, za katere velja embargo ali sankcije ali ki so občutljivi ⁽³⁵⁾;

⁽³²⁾ To vključuje sporazume v zvezi s financiranjem in sodelovanje na podlagi pogodb, memorandumov o soglasju itd.

⁽³³⁾ Tako orodje bi se lahko zagotovilo na spletu, na notranjem spletišču organizacije, na primer v delu o integriteti raziskav ali skladnosti s predpisi o zaščiti in varnosti. Uporabno je lahko tudi za ozaveščanje.

⁽³⁴⁾ Priznava se, da vse raziskovalne organizacije nimajo vzpostavljenih institucionalnih politik za odobritev vseh dejavnosti, ki bi lahko pomenile tveganje z vidika nadzora izvoza. Poleg tega se neformalne izmenjave in sodelovanje običajno ne odobrijo v okviru institucionalnega mehanizma.

⁽³⁵⁾ Občutljive namembne države in subjekti niso namembne države ali subjekti, za katere velja embargo ali sankcije, ampak je lahko pošiljanje ali prenos (nekaterih vrst) blaga z dvojno rabo v te namembne države ali tem subjektom v posameznih primerih kritično, na primer zaradi pomislekov glede širjenja orožja ali s človekovih pravic. Vlade držav članic lahko v zvezi s tem uporabijo svoj pristop. V primeru dvomov se posvetujte s pristojnim organom.

- pregled navedene končne uporabe in udeleženih strani;
- pregled tveganja preusmeritve;
- vseajemajoči nadzor za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu.

Če se na podlagi razvrstitve blaga in ocene tveganja dejavnosti ugotovi, da je dejavnost predmet nadzora, je treba obravnavati dodatne vidike, navedene v nadaljevanju:

- ugotavljanje, katero dovoljenje je potrebno (npr. za izvoz, posredovanje, prenos in tranzit), in zahtevkov za tako dovoljenje ter ⁽³⁶⁾
- nadzor po izdaji dovoljenja, vključno z nadzorom pošiljanja in skladnostjo s pogoji dovoljenja.

V omejenem številu primerov se lahko ugotovi, da organizacija ali posamezni raziskovalec ne sme izvesti določene dejavnosti ali da se projekt ali sodelovanje z neko organizacijo ne sme izvesti. To se lahko zgodi, na primer, kadar je ena od udeleženih strani uvrščena na seznam omejitev zaradi sankcij ali kadar organizacija meni, da je tveganje zlonamerne uporabe rezultatov raziskave v tretji državi visoko. Poleg tega lahko pristojni organ v skladu z zakonodajo o nadzoru izvoza, ki se uporablja, zavrne zahtevek za izvozno dovoljenje, na primer, če pri oceni ugotovi tveganje širjenja orožja.

Organizacija bi se morala v primeru pojava dvoma ali suma med postopkom pregleda izvoza, zlasti glede rezultatov pregleda navedene končne uporabe in udeleženih strani ali tveganja preusmeritve, posvetovati s pristojnim organom v državi članici EU, v kateri ima sedež.

Kateri koraki so potrebni?

Vzpostavitev postopkov pregleda izvoza, s katerimi lahko organizacija izvede oceno tveganja, pri kateri obravnava vse različne, potencialno občutljive dejavnosti in vire tveganja. Ti postopki posameznim raziskovalcem, študentom, vodjem projektov in upravnemu osebju omogočajo, da prispevajo k oceni tveganja za nadzor izvoza, povezanega z dejavnostmi organizacije.

Kadar je mogoče, bi bilo treba prilagoditi institucionalne politike in postopke, da bi se upoštevali pregledi za nadzor izvoza v zvezi s potencialno občutljivimi dejavnostmi (pošiljanje, sklepanje pogodb, objavljanje, spletna izmenjava itd.) in omogočili ukrepi za zmanjšanje tveganja v zvezi s projekti, označenimi kot občutljivi.

Razmisliti je treba o uporabi generičnih orodij za oceno tveganja (npr. diagramov poteka) ⁽³⁷⁾ ter tehnik podatkovnega rudarjenja ⁽³⁸⁾ in druge programske opreme za pregledovanje blaga, projektov in povezanih dejavnosti glede na sezname za nadzor izvoza ter sezname subjektov in namembnih držav, za katere veljajo omejitve.

Razvrstitev blaga

Ta vidik postopka pregleda je namenjen ugotavljanju, ali blago, ki se uporabi ali izdelava v okviru raziskave, spada na področje uporabe seznamov za nadzor oziroma ali bo raziskovalni projekt vključeval blago, ki je predmet nadzora.

⁽³⁶⁾ V oddelku 2.3.7 so navedene različne vrste dovoljenj, ki so morda potrebna za specifično dejavnost. Raziskovalna organizacija lahko uporabi poenostavljene postopke pridobitve dovoljenja, kot so postopki, predvideni za splošna izvozna dovoljenja Unije, odvisno od namembnih držav in blaga, povezanih z dejavnostjo, ki je predmet nadzora.

⁽³⁷⁾ Primer diagrama poteka v zvezi z zahtevami za dovoljenje za izvoz blaga z dvojno rabo in njegov prenos znotraj EU vsebuje Dodatek 5. Organizacije bi lahko razmislile o pripravi drugih diagramov poteka in razvoju spletnih orodij v organizaciji, ki najbolj ustrezajo njihovim potrebam.

⁽³⁸⁾ Evropska komisija je razvila orodje za besedilno rudarjenje, ki lahko raziskovalnim organizacijam pomaga oceniti pretekle rezultate znanstvenega dela in opredeliti članke, patente ali rezultate projektov, financiranih s sredstvi EU, ki so že bili pripravljene oziroma pridobljeni in objavljeni ter bi lahko vključevali vsebino z dvojno rabo. Tako lahko raziskovalne organizacije bolj ciljno usmerijo notranje dejavnosti ozaveščanja in okrepijo ukrepe za skladnost. Za več informacij glej spletno platformo TIM Dual-Use na spletnem naslovu https://knowledge4policy.ec.europa.eu/text-mining/tim-dual-use_en.

To se ugotovi s primerjavo tehničnih značilnosti blaga s seznamami EU in nacionalnimi seznamami za nadzor blaga z dvojno rabo. Po potrebi je treba ugotoviti, ali za blago veljajo omejevalni ukrepi (sankcije in embargi), ki jih je naložila EU ali država članica EU, v kateri ima organizacija sedež ⁽³⁹⁾.

Upoštevati je treba, da sta lahko programska oprema in tehnologija, ki izpolnjujeta specifikacije za nadzor, izvzeti, če se zanju uporabljata izvzeti za „temeljne znanstvene raziskave“ ter programsko opremo in tehnologijo „v javni domeni“ (glej oddelek 2.3.5).

Ugotoviti bi bilo treba, ali se bo pri načrtovanem projektu uporabljalo blago, ki je predmet nadzora, in preučiti, ali bodo prispevki projekta dosegali pragove, navedene na seznamu za nadzor. Za projekte, opredeljene kot projekti z visokim tveganjem, je treba določiti preglede izvoza v celotnem življenjskem ciklu projekta.

Posebno pozornost je treba nameniti razvrstitvi komponent in rezervnih delov z dvojno rabo ter razvrstitvi programske opreme in tehnologije z dvojno rabo, ki se lahko preneseta po elektronski pošti ali dasta na voljo prek storitve „v oblaku“ v tujini.

V okviru previdnostnega ukrepa se preučijo možnosti preverjanja, ali ima organizacija blago z dvojno rabo, ki spada na področje uporabe seznamov za nadzor, v laboratorijih in skladiščih. Njegova prisotnost je lahko znak občutljivosti za nadzor izvoza. Proučiti je treba možnost, da se pri popisu evidentira, ali je (novo, rabljeno ali rezervno) blago ustrezno za dvojno rabo in je zato zanj v primeru izvoza potrebna posebna obravnava.

V posvetovanju z vodji projektov in razpoložljivimi strokovnjaki je treba zbrati informacije o morebitni zlorabi blaga z dvojno rabo v zvezi s konvencionalnim orožjem ali orožjem za množično uničevanje.

Dobra praksa je, da se pri sodelovanju s podjetji ali drugimi raziskovalnimi organizacijami zahtevajo dodatne informacije o tehničnih parametrih ter statusu nadzora in razvrstitvi materialov, komponent in podsistemov, ki jih bo uporabljala organizacija.

V skladu s členom 11(9) uredbe EU o blagu z dvojno rabo je treba v ustreznih dokumentih (pogodbi, potrditvi naročila, fakturi ali odpremnici) navesti, da posel vključuje blago z dvojno rabo, ki je navedeno na seznamu in je predmet nadzora, če se izvozi iz EU.

Ocena tveganja dejavnosti

Pri postopku pregleda izvoza se upoštevajo tudi partnerji, ki sodelujejo pri občutljivem raziskovalnem projektu, vsi različni prejemniki rezultatov raziskav, ki so predmet nadzora, in tveganje, da bodo ti prejemniki uporabili take rezultate za nezakonite namene. Seznam vprašanj za ugotavljanje opozorilnih znakov iz Dodatka 3 teh smernic pomaga pri ocenjevanju različnih tveganj, povezanih z dejavnostjo.

Pregledi namembnih držav in subjektov, za katere veljajo embargi ali sankcije ali ki so občutljivi

Zagotoviti je treba, da za strani, ki sodelujejo pri projektu ali občutljivi dejavnosti, ne veljajo omejevalni ukrepi (sankcije in embargi), in v ta namen pregledati zbirni seznam sankcij EU ⁽⁴⁰⁾ ali nacionalni seznam, če je na voljo.

Pregled navedene končne uporabe in udeleženih strani

Organizacija mora poznati svoje partnerje in preučiti, kako ti nameravajo uporabiti njene raziskave, ki vključujejo blago z dvojno rabo.

Upoštevati je treba, da obstajajo raziskovalne organizacije, ki so krinka za vojaške raziskave ali so tesno povezane s subjekti v državni lasti.

⁽³⁹⁾ Zemljevid sankcij EU je koristno orodje, ki lahko organizaciji pomaga pri ugotavljanju omejitev EU, ki se uporabljajo: <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>.

⁽⁴⁰⁾ Zbirni seznam sankcij EU je na voljo na naslednji spletni povezavi: https://eeas.europa.eu/topics/sanctions-policy/8442/consolidated-list-of-sanctions_en. Glej tudi zgornjo sprotno opombo o zemljevidu sankcij EU.

Če dejavnost vključuje blago z dvojno rabo, navedeno na seznamu, ali v primeru pomislekov, ki jih vzbujata končna uporaba ali končni uporabnik blaga z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, je treba zahtevati izjavo o končni uporabi ⁽⁴¹⁾. Preveriti je treba informacije, ki jih je pristojni organ zagotovil glede nacionalnih predpisov in zahtev v zvezi z izjavami o končni uporabi ⁽⁴²⁾. Upoštevati je treba, da je mogoče zahtevati izjave o končni uporabi tudi za izmenjavo programske opreme in tehnologije, ki sta predmet nadzora.

Bodite pozorni na kazalnike tveganja preusmeritve in znake sumljivih poizvedb ali naročil.

Pregled tveganja preusmeritve

Treba je biti pozoren na kazalnike tveganja preusmeritve in znake sumljivih poizvedb za sodelovanje. Obstajajo lahko znaki, da bo partner uporabil blago z dvojno rabo, ki si ga izmenja z organizacijo ali ga organizacija dobavi, v okviru nepooblaščenih vojaških raziskav ali v zvezi z orožjem za množično uničevanje in njegovimi nosilci ali za druge nezakonite namene.

Upoštevati je treba, da je izvozno dovoljenje morda potrebno tudi za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, če se pri pregledu navedene končne uporabe in udeleženih strani ali tveganja preusmeritve pojavijo nekateri pomisleki v smislu določb o vsezajemajočem nadzoru iz člena 4 uredbe EU o blagu z dvojno rabo. Običajno se te okoliščine nanašajo na blago s tehničnimi parametri, ki so blizu parametrom, ki so predmet nadzora.

Vsezajemajoči nadzor za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu

Pri postopku pregleda izvoza bi bilo treba oceniti možnost, da bo blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, namenjeno za občutljive načine končne uporabe, navedene v členu 4 uredbe EU o blagu z dvojno rabo. Če se raziskovalec ali raziskovalna agencija zaveda ali sumi, da dejavnost ali projekt vključuje tako tveganje, mora prenehati sodelovati v tej raziskavi in nemudoma obvestiti pristojne organe, ki bodo sklenili, ali je potreben zahtevek za dovoljenje. Za več informacij o uporabi vsezajemajočega nadzora glej oddelek 2.3.8.

Določitev zahtev za dovoljenja in zahtevke za dovoljenja, tudi za dejavnosti posredovanja, prenosa in tranzita, ki so predmet nadzora

Rezultat razvrstitve blaga in ocene tveganja dejavnosti je lahko ustreznost obveznosti pridobitve dovoljenja.

Zbrati in razširjati je treba informacije o vrstah dovoljenj (vključno z individualnimi, globalnimi in splošnimi dovoljenji) in dejavnostih, ki so predmet nadzora (vključno z izvozom, posredovanjem, prenosom in tranzitom), ter o postopkih vložitve zahtevka za dovoljenje v zvezi z nadzorom izvoza blaga z dvojno rabo, ki se uporablja na ravni EU in na nacionalni ravni. Upoštevati je treba nacionalne ukrepe za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo, ki se uporabljajo za druge dejavnosti, kot je tehnična pomoč. Za več informacij o morebitnih obveznostih pridobitve dovoljenja glej oddelek 2.

Proučiti je treba možnost uporabe poenostavljenih postopkov pridobitve dovoljenja (splošnih dovoljenj) za namembne države, določene v uredbi EU o blagu z dvojno rabo ali v okviru nacionalnih ukrepov.

Zagotoviti je treba, da so vsi zadevni člani osebja seznanjeni z različnimi vrstami dovoljenj in postopki, ki jih je treba upoštevati na notranji ravni in za vložitev zahtevkov organu (kdo lahko vloži zahtevek in katere korake je treba izvesti).

⁽⁴¹⁾ Če partner ni seznanjen z zahtevo za izjavo o končni uporabi, je treba razmisliti o pripravi spremnega dopisa (na eni strani), v katerem bo pojasnjeno bistvo nadzora izvoza blaga z dvojno rabo in navedeno, da se z zahtevanim dokumentom pospeši postopek vložitve zahtevka za pridobitev dovoljenja ali da je ta dokument morda celo potreben za pridobitev dovoljenja.

⁽⁴²⁾ V členu 12(4) uredbe EU o blagu z dvojno rabo je navedeno, da lahko za izdajo dovoljenja velja obveznost predložitve izjave o končni uporabi. Zato je treba ugotoviti, ali pristojni organ za nadzor izvoza zahteva (1) pravilno izpolnjeno in podpisano izjavo o končni uporabi za eno ali več dovoljenj ter (2) ali izjava o končni uporabi vsebuje glavo končnega uporabnika/prejemnika v končni namembni državi. Tudi če nacionalne obveznosti predložitve pravilno izpolnjene in podpisane izjave o končni uporabi ni, je taka izjava koristno sredstvo za preverjanje zanesljivosti končnega uporabnika/prejemnika, pri čemer se lahko informacije uporabijo za ugotavljanje, ali je za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, potrebno dovoljenje, kadar obstajajo pomisleki glede navedene končne uporabe v smislu določb o vsezajemajočem nadzoru iz člena 4 uredbe EU o blagu z dvojno rabo.

Nadzor po izdaji dovoljenja, vključno z nadzorom pošilk in skladnostjo s pogoji dovoljenja

Pred dejanskim pošiljanjem ali prenosom blaga, ki je predmet nadzora, je treba opraviti zadnji pregled, da se preveri, ali so bili sprejeti vsi ukrepi v zvezi s skladnostjo. Pri tem je dobro znova preveriti, ali je blago pravilno razvrščeno, ali so bili pregledani opozorilni znaki, ali so bili pregledani subjekti in ali obstaja veljavno dovoljenje za pošiljko. Upoštevati je treba, da je lahko v vmesnem času prišlo do spremembe zadevne zakonodaje. Na primer: blago je zdaj blago z dvojno rabo, navedeno na seznamu, ali za končnega uporabnika zdaj veljajo sankcije.

Zagotoviti je treba, da so izpolnjeni pogoji dovoljenja (vključno s poročanjem). Upoštevati je treba, da je lahko v skladu z dovoljenjem prenos tehnologije in programske opreme omejen le na nekatere prejemnike, in proučiti, kako partnerji, ki sodelujejo v občutljivi raziskavi, upoštevajo take zahteve.

Upoštevati je treba tudi, da lahko morebitne spremembe podatkov o organizaciji (kot so ime, naslov in pravni status), podatkov o končnem uporabniku in/ali posrednikih ter podatkov o odobrenem blagu vplivajo na veljavnost dovoljenja.

3.2.5 Pregled uspešnosti, revizije, poročanje in korektivni ukrepi

Vsak sistem upravljanja je treba redno pregledovati, da se ugotovijo opustitve in operativne napake, politike in postopki pa prilagodijo na podlagi novih informacij, pravnih zahtev in novo opredeljenih dobrih praks.

Dobro delujoč program notranje skladnosti vključuje jasne postopke poročanja o ukrepih obveščanja in posredovanja na višjo raven, ki jih sprejme osebje v primeru suma ali ugotovitve primera neskladnosti. V ustrezni kulturi skladnosti morajo biti člani osebja, pristojnega za znanstveno delo, in upravnega osebja pri dobronamernem postavljanju vprašanj ali poročanju o pomislekih glede skladnosti samozavestni in vedeti, da se tako ravnanje podpira.

Pregledi uspešnosti, revizije in postopki poročanja so namenjeni odkrivanju neusklajenosti, da se pojasnijo in revidirajo rutinski postopki, če (lahko) povzročajo neskladnosti, in da se izboljša učinkovitost nadzora, ki se izvaja.

Kaj se pričakuje od raziskovalnih organizacij?

Namen tega ključnega elementa je preveriti vsakodnevno delo za skladnost, ki se opravlja v organizaciji, obravnavati področja, ki jih je mogoče izboljšati, in po potrebi revidirati postopke za zagotavljanje skladnosti. Pri pregledu uspešnosti se lahko uporabijo informacije, pridobljene pri usposabljanju in ozaveščanju in z drugimi vzpostavljenimi ukrepi poročanja.

Drug pomemben del tega ključnega elementa so revizije, ki se opravijo na notranji ravni ali pa jih opravi neodvisni revizor, da se preveri pravilnost izvajanja programa notranje skladnosti. Če viri to dopuščajo, je redna uporaba zunanjega revizorja dobra poslovna praksa.

Postopki poročanja določajo korake (npr. postopek obveščanja), ki jih je treba sprejeti na notranji in zunanji ravni v primeru suma ali ugotovitve primera neskladnosti.

Nazadnje, korektivni ukrepi so vrsta popravilnih ukrepov, s katerimi se prepreči ponovitev neskladnosti.

Kateri koraki so potrebni?

Zagotovitev mehanizmov nadzora v okviru rednih dejavnosti za spremljanje poteka dela v organizaciji, s čimer se zagotovi odkritje morebitnih nepravilnosti v zgodnji fazi. Na primer, za tehnično razvrstitev ali rezultat pregleda izvoza se lahko uporabi načelo „štirih oči“. Pri postopku spremljanja je treba obravnavati vlogo upravnega osebja in raziskovalcev.

Načrtovati in izvajati je treba revizije za preverjanje zasnove, ustreznosti in učinkovitosti programa notranje skladnosti.

Zagotoviti je treba, da revizija zajema vse elemente programa notranje skladnosti.

Poskrbeti je treba, da so vsi člani osebja, vključno s študenti, pri dobronamernem postavljanju vprašanj ali poročanju o pomislekih glede skladnosti samozavestni in se zavedajo, da se tako ravnanje podpira.

Vzpostaviti je treba postopke žvižgaštva in posredovanja na višjo raven, ki urejajo ravnanje osebja v primeru suma ali ugotovitve primera neskladnosti.

Vse domnevne kršitve nacionalne zakonodaje in zakonodaje EU o nadzoru blaga z dvojno rabo ter povezane korektivne ukrepe je treba pisno dokumentirati.

Sprejeti je treba korektivne ukrepe za prilagoditev dejavnosti nadzora izvoza ali programa notranje skladnosti v skladu z ugotovitvami na podlagi pregleda uspešnosti, revizije sistema programa notranje skladnosti ali poročanja. Priporoča se, da se o teh ugotovitvah, vključno z revizijo postopkov in korektivnimi ukrepi, obvestijo vsi zadevni člani osebja in višje vodstvo. Priporoča se še, da se po izvedbi korektivnih ukrepov po potrebi prilagodijo politike in postopki programa notranje skladnosti, spremembe pa sporočijo v organizaciji.

Dialog s pristojnim organom lahko pomaga pri obvladovanju škode in prispeva k možnim načinom za okrepitev sistema raziskovalne organizacije za nadzor izvoza.

3.2.6 Vodenje evidenc in dokumentacija

Vodenje sorazmernih, točnih in sledljivih evidenc dejavnosti, povezanih z nadzorom izvoza blaga z dvojno rabo, je ključno za prizadevanja raziskovalne organizacije za skladnost. Celovit sistem vodenja evidenc raziskovalni organizaciji pomaga izpolniti zahteve EU in nacionalne zahteve glede hrambe dokumentacije ⁽⁴³⁾ ter pregledati in izboljšati ukrepe za skladnost, poleg tega pa olajša sodelovanje s pristojnimi organi v primeru poizvedbe o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo ali potrjene neskladnosti.

Kaj se pričakuje od raziskovalnih organizacij?

Politika hrambe dokumentov v raziskovalni organizaciji mora izpolnjevati ustrezne obveznosti iz nacionalne zakonodaje ali prakse (npr. obveznost, da se dokumenti v zvezi z izvoznim dovoljenjem hranijo in spremljajo vsaj določen čas) in lahko določa dodatne zahteve za raziskave, ki vključujejo blago, tehnologije in programsko opremo, ki so predmet nadzora. Hramba odločitev in ukrepov, sprejetih pri različnih postopkih pregleda izvoza (npr. notranji dokument, v katerem je opisana tehnična odločitev o razvrstitvi blaga ali skupnega projekta), je lahko v najboljšem interesu organizacije. Na primer, če se vse potrebne evidence zadržijo in pravilno shranijo, jih je mogoče učinkovito poiskati pri postopkih ocenjevanja tveganja pri prihodnjih projektih in pri rednih revizijah. Opozoriti je treba, da se z učinkovitim vodenjem evidenc in dokumentiranjem v primeru suma ali ugotovitve neskladnosti dokažejo sprejeti ukrepi.

Raziskovalne dejavnosti so večinoma skupen podvig, zato je lahko vodenje ustreznih evidenc o vseh občutljivih dejavnostih resnično skupno prizadevanje. Kadar raziskovalna organizacija izvaja raziskave, ki so predmet nadzora, v sodelovanju z drugimi organizacijami ali bi lahko izvajala take raziskave, bi se lahko v formalne sporazume vključile posebne določbe o obveznosti vseh udeleženih strani, da spoštujejo zakonodajo o nadzoru izvoza, ki se uporablja. V takih določbah bi bilo lahko pojasnjeno, kdo je odgovoren za vložitev zahtevka za dovoljenje in izpolnjevanje zahtev glede vodenja evidenc. Vse udeležene strani morajo sprejeti ukrepe, potrebne za izpolnjevanje zahtev glede vodenja evidenc, in zagotoviti, da ne ravnajo v nasprotju z zakoni države članice EU, v kateri imajo sedež ⁽⁴⁴⁾.

Kateri koraki so potrebni?

Preveriti je treba pravne zahteve glede vodenja evidenc (obdobje hrambe, obseg dokumentov itd.), določene v nacionalni zakonodaji države članice EU, v kateri ima organizacija sedež.

⁽⁴³⁾ Glej splošne obveznosti iz člena 27 uredbe EU o blagu z dvojno rabo; po potrebi se je treba o podrobnostih glede obveznosti vodenja evidenc posvetovati z nacionalnim organom.

⁽⁴⁴⁾ Glede na postopke države članice za pridobitev dovoljenja lahko koordinator konzorcija vloži zahtevek za dovoljenje v imenu svojih partnerskih organizacij, če ima sedež v EU. Za več informacij se posvetujte z nacionalnim organom.

Za zagotovitev razpoložljivosti vse ustrezne dokumentacije je treba proučiti možnost določitve zahtev glede hrambe evidenc v pogodbah s sodelavci.

Vzpostaviti je treba ustrezen sistem za shranjevanje in priklic za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo. Elektronski sistemi s funkcijami indeksiranja in iskanja so nujni.

Zagotoviti je treba, da se dokumenti, povezani z nadzorom izvoza, dosledno hranijo in da se lahko takoj dajo na voljo vladi ali drugim zunanjim osebam za inšpekcijske preglede ali revizije.

Priporoča se, da se vodi evidenca preteklih stikov s pristojnim organom, tudi v zvezi z nadzorom končne uporabe in končnih uporabnikov blaga z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, in v primeru svetovanja glede tehnične razvrstitve.

3.2.7 Fizična in informacijska varnost

Fizična in informacijska varnost se nanašata na nabor notranjih postopkov, s katerimi se osebju organizacije, pogodbenim izvajalcem, sodelavcem in obiskovalcem preprečuje nepooblaščen odstranitev blaga z dvojno rabo ali dostop do njega. Delovali naj bi v sinergiji z drugimi notranjimi varnostnimi postopki, ki jih izvaja raziskovalna organizacija, koristni pa so zlasti za spremljanje nematerialnega prenosa tehnologije in sledenje takemu prenosu.

Čeprav standardi fizične in informacijske varnosti v uredbi EU o blagu z dvojno rabo niso predvideni, se lahko s spremljanjem in varovanjem dostopa do blaga, ki je predmet nadzora, prepreči nameren nepooblaščen izvoz ali nepooblaščen izvoz iz malomarnosti.

Kaj se pričakuje od raziskovalnih organizacij?

Varnostna tveganja so povezana z zunanjimi in notranjimi grožnjami organizaciji. Poleg tega je pri načrtovanju notranjih postopkov pogosto bolje in učinkoviteje, da se prouči celoten nabor groženj in razvijejo mehanizmi, s katerimi se obravnavajo zunanja in notranja tveganja.

Ustrezni varnostni ukrepi za preprečevanje nepooblaščenega dostopa do blaga z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, ali njegove odstranitve se lahko uporabijo za uresničitev različnih ciljev. Na primer, sistem za spremljanje tega, kdo ima dostop do katerih prostorov/laboratorijev, lahko organizaciji pomaga izpolniti varnostne protokole, potrebne za nekatere vrste raziskav, ter obveznosti glede nadzora izvoza in sankcij, na podlagi katerih so določene omejitve dostopa do opreme z dvojno rabo in njene uporabe s strani državljanov tretjih držav. Podobno bi moral biti dostop do tehnologije z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, prek notranjih strežnikov raziskovalne organizacije čim bolj omejen na potrebo po seznanitvi, občutljive elektronske prenose pa bi bilo treba spremljati v skladu z zahtevami glede nadzora izvoza.

Da bi raziskovalna organizacija zavarovala občutljive projekte, ki vključujejo blago z dvojno rabo ali druge vrste blaga, pomembne z vidika varnosti, lahko izvede nabor notranjih ukrepov za celovito opredelitev in zmanjšanje tveganj, s čimer obravnava vidike fizične in informacijske varnosti ter nadzora izvoza. Poudariti je treba, da so lahko izvozna dovoljenja za nematerialne prenose tehnologije v namembne države nečlanice EU del takega celovitega pristopa.

Kateri koraki so potrebni?

Fizična varnost

V skladu z oceno tveganja, ki jo opravi raziskovalna organizacija, je treba zagotoviti, da je blago z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, zaščiteno pred nepooblaščen odstranitvijo, dostopom ali uporabo s strani vseh članov osebja, vključno s študenti, gostujočih članov osebja, pristojnega za znanstveno delo, in zunanjih sodelavcev. Med ukrepi, ki bi jih bilo treba proučiti, so na primer fizično varovanje blaga, uvedba območij z omejenim dostopom ter nadzor dostopa ali izstopa osebja.

Informacijska varnost

Vzpostaviti je treba notranje politike in postopke za varno shranjevanje programske opreme ali tehnologije z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, v elektronski obliki in varen dostop do nje, vključno s protivirusnimi pregledi, šifriranjem datotek, revizijskimi sledmi in dnevniki, nadzorom dostopa uporabnikov in požarnim zidom.

V primeru ravnanja z informacijami, ki so predmet nadzora izvoza, v okviru mednarodnega sodelovanja je treba zagotoviti, da tudi partnerji organizacije uporabljajo potrebne previdnostne ukrepe. Taka zahteva bi se lahko izrecno navedla v sporazumu/pogodbi o sodelovanju.

Proučiti je treba možnost uporabe klasifikacijskih shem (npr. oznak) pri prenosu programske opreme in tehnologije, ki vključuje občutljive informacije ali informacije, ki so predmet nadzora izvoza.

Organizacija po potrebi prouči zaščitne ukrepe, kot je šifriranje od konca do konca, za nalaganje programske opreme ali tehnologije v „oblak“, njeno shranjevanje v „oblaku“ ali pošiljanje programske opreme ali tehnologije prek „oblaka“ ⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴⁵⁾ Poizvedbe v zvezi z morebitnimi pojasnili glede priporočenih varnostnih standardov za informacijsko tehnologijo je treba nasloviti na nacionalni pristojni organ države članice, v kateri ima organizacija sedež.

Dodatek 1

Raziskovalna področja, ki jih verjetneje zadeva nadzor izvoza blaga z dvojno rabo

Na naslednjih raziskovalnih področjih je verjetnost, da jih zadeva nadzor izvoza blaga z dvojno rabo, večja kot pri drugih raziskovalnih disciplinah. Upoštevati je treba, da ta seznam ni izčrpen in se lahko uporablja kot (nezavezujoče) orodje za lažjo opredelitev ustreznih raziskav. V tem dodatku so deskriptorji blaga z dvojno rabo (desni stolpec) po naravi bolj splošni. V Prilogi I k uredbi EU o blagu z dvojno rabo, ki bi morala biti glavni vir informacij, je povzet specifični nadzor izvoza, ki vključuje natančne tehnične parametre.

Raziskovalna področja	Deskriptorji blaga z dvojno rabo
Biologija in (nano)biotehnologija	človeški, rastlinski in živalski patogeni toksini oprema za zaščito in shranjevanje bioloških materialov ter ravnanje z njimi
Kemija Znanost o sodobnih materialih	kemikalije, polimeri, maziva in dodatki za gorivo pripomočki, oprema in sestavni deli za kemično proizvodnjo, kot so črpalke, toplotni izmenjevalniki, ventili in destilacijski stolpi oprema za zaščito in shranjevanje kemikalij ter ravnanje z njimi
Jedrska fizika in tehnika	jedrski reaktorji in posebej zanje zasnovana ali pripravljena oprema in komponente jedrski materiali
Energetika in okoljska tehnologija	optični in akustični senzorji kamere
Računalništvo in računalniško inženirstvo Informacijska in komunikacijska tehnologija	izvorna koda za nekatere vrste obdelave akustičnih podatkov, navedene na seznamu robustni digitalni računalniki blago, povezano z vdorno programsko opremo telekomunikacijski sistemi, oprema, komponente in pribor (tudi za prestrezanje in motenje) strojna oprema, programska oprema in tehnologija za informacijsko varnost (tudi za šifriranje in kriptanalizo)
Inženirstvo in oblikovanje na področju letalske elektronike in zračnih plovil	pospeškometri giroskopi navigacijski (sprejemni) sistemi zrakoplovi brez posadke platforme za izstrelitev sateliti letalski plinskoturbinski motorji motorji na zajezni reakcijski pogon, motorji na nadzvočni zajezni reakcijski pogon ali kombinirani ciklični motorji
Polprevodnik	integrirana vezja oprema za proizvodnjo, preizkušanje ali pregledovanje polprevodnikov substrati za rezine programska oprema (za računalniško podprto načrtovanje) za polprevodnike
Optično inženirstvo	laserji optični senzorji slikovne kamere

Robotika in avtomatizacija procesov	obdelovalni stroji roboti, končne enote, daljinsko vodeni artikulirani manipulatorji sistemi za pregledovanje dimenzij
Aditivna proizvodnja (3D-tiskanje)	surovine oprema za proizvodnjo
Kvantne tehnologije	kvantna kriptografija
Umetna inteligenca in strojno učenje	nevronske mrežne integrirane vezja nevronske računalniki elektronske komponente
Tehnologije za pomorstvo	površinska plovila podvodna plovila sistemi za podvodno gledanje sistemi za prenos in proizvodnjo energije
Blago za kibernetični nadzor	oprema za prestrezanje mobilnih telekomunikacij sistemi za nadzor interneta orodja za oblikovanje, upravljanje in zagotavljanje vdorne programske opreme ali nadzor nad njo programska oprema za spremljanje s strani organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj orodja za digitalno forenziko/preiskovanje

Scenariji raziskav, v katerih se lahko uvede nadzor izvoza

V nadaljevanju so predstavljeni scenariji, v katerih se lahko uvede nadzor izvoza blaga z dvojno rabo. Seznam ni izčrpen.

Scenarij	Kaj je določeno v uredbi EU o blagu z dvojno rabo?	Dodatni vidiki, ki jih je treba upoštevati
Poučevanje, posvetovanje, sodelovanje ali opravljanje dela pri raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, na carinskem območju Unije z gostujočimi raziskovalci iz tretjih držav	— V uredbi EU o blagu z dvojno rabo ni predviden nadzor za osebe, ki niso državljani EU in dostopajo do blaga z dvojno rabo na carinskem območju Unije. Dovoljenje zato ni potrebno, če blago z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, ne zapusti carinskega območja Unije. Dovoljenje je potrebno, če se gostujoči raziskovalec iz tretje države vrne domov z dostopom do blaga z dvojno rabo, ki je predmet nadzora (ali ima tako blago v posesti).	— V nekaterih primerih je v skladu z nacionalnimi določbami potrebno dovoljenje za tehnično pomoč ali pa je zagotavljanje tehnične pomoči prepovedano. — Dovoljenje je morda potrebno, če si za sodelovanje v EU prizadeva subjekt, za katerega veljajo sankcije, ali fizična/pravna oseba iz države, za katero veljajo sankcije. V nekaterih primerih je v skladu s sankcijami EU tako sodelovanje prepovedano.
Poučevanje, posvetovanje, sodelovanje ali opravljanje dela pri raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, zunaj carinskega območja Unije	— V uredbi EU o blagu z dvojno rabo ni predviden nadzor za državljane EU, udeležene pri raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, zunaj carinskega območja Unije. Dovoljenje zato načeloma ni potrebno, če ni dostopa do blaga z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, s carinskega območja Unije.	— V nekaterih primerih je v skladu z nacionalnimi določbami potrebno dovoljenje za tehnično pomoč ali pa je zagotavljanje tehnične pomoči prepovedano. — Dovoljenje je morda potrebno, če si za sodelovanje v EU prizadeva subjekt, za katerega veljajo sankcije, ali fizična/pravna oseba iz države, za katero veljajo sankcije. V nekaterih primerih je v skladu s sankcijami EU tako sodelovanje prepovedano.
Organizacija (virtualne) konference/sestanka/seminarja... o raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, ali predstavitev na taki (virtualni) konferenci/sestanku/seminarju ... na carinskem območju Unije	— V uredbi EU o blagu z dvojno rabo ni predviden nadzor za osebe, ki niso državljani EU in dostopajo do blaga z dvojno rabo na carinskem območju Unije. Dovoljenje zato ni potrebno, če blago z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, ne zapusti carinskega območja Unije. Dovoljenje je potrebno, če se gostujoči raziskovalec iz tretje države vrne domov z dostopom do blaga z dvojno rabo, ki je predmet nadzora (ali ima tako blago v posesti). — V primeru virtualne konference/sestanka/seminarja, ki se prenaša v namembno državo zunaj EU, je dovoljenje potrebno za tisti del raziskave, ki vključuje blago z dvojno rabo, ki je predmet nadzora.	— V nekaterih primerih na nacionalni ravni je potrebno dovoljenje za tehnično pomoč. — Dobra praksa za skladnost je, da se udeleženci opozorijo na obveznosti pridobitve dovoljenja ob izstopu s carinskega območja Unije z blagom, ki je predmet nadzora. — Dovoljenje je morda potrebno, če si za sodelovanje na carinskem območju Unije prizadeva subjekt, za katerega veljajo sankcije, ali fizična/pravna oseba iz namembne države, za katero veljajo sankcije. V nekaterih primerih je v skladu s sankcijami EU tako sodelovanje prepovedano.
Organizacija (virtualne) konference/sestanka/seminarja... o raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, ali predstavitev na taki (virtualni) konferenci/sestanku/seminarju ... zunaj carinskega območja Unije	— V uredbi EU o blagu z dvojno rabo ni predviden nadzor za državljane EU, udeležene pri raziskavah, ki vključujejo blago z dvojno rabo, zunaj carinskega območja Unije. Dovoljenje zato načeloma ni potrebno: — če je predstavitev ustna (tudi če se snema na kraju samem) in ni dostopa do blaga z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, s carinskega območja Unije;	— V nekaterih primerih je v skladu z nacionalnimi določbami potrebno dovoljenje za tehnično pomoč ali pa je zagotavljanje tehnične pomoči prepovedano. — Dovoljenje je morda potrebno, če si za sodelovanje v EU prizadeva subjekt, za katerega veljajo sankcije, ali fizična/pravna oseba iz države, za katero veljajo sankcije. V nekaterih primerih je v skladu s sankcijami EU tako sodelovanje prepovedano.

	<ul style="list-style-type: none"> — če priloženo predstavitveno ali drugo konferenčno gradivo vsebuje informacije, ki ne dosegajo pragov za tehnologijo, ki je predmet nadzora. — V skladu z uredbo EU o blagu z dvojno rabo je potrebno dovoljenje: <ul style="list-style-type: none"> — v primeru dostopa do blaga z dvojno rabo, ki je predmet nadzora, s carinskega območja Unije; — če priloženo predstavitveno ali drugo konferenčno gradivo (v papirni obliki, na prenosnem računalniku ali drugem fizičnem mediju, kot je ključ USB) vsebuje tehnologijo z dvojno rabo, ki je predmet nadzora. 	
Objave tehnologije z dvojno rabo, navedene na seznamu	<ul style="list-style-type: none"> — Za objavo, ki vključuje tehnologijo, ki dosega pragove za nadzor blaga z dvojno rabo, je potrebno izvozno dovoljenje. Namera o objavi (in s tem tudi dejanje objave) ne zadostuje za to, da bi se objava štela za informacije „v javni domeni“, zato ni izvzeta iz nadzora. Organi za nadzor izvoza se zanašajo na to, da raziskovalna organizacija pri skrbnem pregledu preveri objave na občutljivih raziskovalnih področjih. — Če objava (njen osnutek) (ali neobdelani podatki) dosega pragove za tehnologijo z dvojno rabo, ki je predmet nadzora izvoza, se zanjo izvaja nadzor izvoza. To velja za fazo pred objavo in fazo dejanske objave. Načeloma se lahko to uporablja tudi za magistrske ali doktorske disertacije, ki dosegajo pragove za tehnologijo, ki je predmet nadzora. 	Raziskovalec ali raziskovalna organizacija bi lahko proučila možnost spremembe ali opustitve specifičnih delov, ki vsebujejo tehnologijo, ki je predmet nadzora, ali omejitve dostopa do njih. Če prilagoditev ni izvedljiva, bi se moral raziskovalec ali raziskovalna organizacija posvetovati s pristojnim organom o tem, kako izpolniti obveznost pridobitve dovoljenja (npr. zahtevke za individualno dovoljenje).
Patentirane informacije in informacije za patentno prijavo	<ul style="list-style-type: none"> — Dovoljenje načeloma ni potrebno, saj se izvoz patentiranih informacij, ki so v celoti javno razkrite, šteje za izvoz informacij „v javni domeni“ in je torej izvzet iz nadzora izvoza. — Dovoljenje ni potrebno za izvoz informacij, ki so nujno potrebne za patentno prijavo. 	
Izvoz materialnega blaga z dvojno rabo, vključno s prototipnim blagom in rabljeno laboratorijsko opremo	<ul style="list-style-type: none"> — Raziskovalne organizacije lahko (nadalje) prodajo, darujejo ali posodijo blago z dvojno rabo ali ga začasno izvozijo za svoje raziskovalne projekte. Ne glede na to, ali je blago novo, prototipno ali rabljeno, je potrebno dovoljenje za njegov izvoz, če je navedeno v Prilogi I, in za njegov prenos znotraj EU, če je navedeno v Prilogi IV k uredbi EU o blagu z dvojno rabo. 	

*Dodatek 3***Seznam opozorilnih znakov**

Pozorno spremljanje znakov sumljivih poizvedb je ključno za preprečevanje tveganj širjenja orožja za množično uničevanje, njegovih nosilcev, destabilizirajočega kopičenja konvencionalnega orožja ali dopolnilnih nacionalnih ukrepov za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu, povezanimi s pomisleki glede javne varnosti ali spoštovanja človekovih pravic.

Ali je v vašem primeru prisoten eden ali več naslednjih opozorilnih znakov? To je jasen znak, da je potreben podrobnejši nadzor. Ne pomeni samodejno, da se uporablja obveznost pridobitve dovoljenja.

Izmenjava informacij, pridobljenih z nadzorom, s pristojnim organom ali obveščanje pristojnega organa o pomislekih je zelo priporočljivo.

Spodnji seznam opozorilnih znakov je mogoče razširiti ali ga spremeniti v skladu z vašimi izkušnjami ali notranjo politiko vaše raziskovalne organizacije. Raziskovalci običajno najbolje vedo, kaj je na njihovem raziskovalnem področju sumljivo.

Vaša raziskava

- vaša raziskava vključuje inovativne ali alternativne postopke razvoja, proizvodnje ali uporabe za blago z dvojno rabo, navedeno na seznamu;
- vaš partner je zahteval neobičajno prilagoditev, povezano s tehničnimi parametri s seznama blaga z dvojno rabo, ali zahteve za spremembe vzbujajo skrbi glede morebitne uporabe prilagojenega izdelka;
- znano je (ali obstaja sum), da je vaša raziskava srednje ali zelo primerna za dvojno rabo, vojaško ali občutljivo uporabo.

Končna uporaba in končni uporabnik

- partner/končni uporabnik je za vas (vašo organizacijo) nov in vaše znanje o njem je nepopolno ali nedosledno ali pa je težko najti informacije o partnerju v odprtih virih;
- partner/končni uporabnik je povezan z vojsko, obrambno industrijo ali vladnim raziskovalnim organom v državi, za katero velja embargo na orožje, navedena končna uporaba pa je civilna;
- partner/končni uporabnik je povezan z organizacijo, ki opravlja vojaške raziskave ali raziskave v zvezi z orožjem za množično uničevanje ali kibernetško varnostjo;
- zdi se, da partner/končni uporabnik ni seznanjen z vašimi raziskavami in značilnostmi delovanja (npr. očitno pomanjkanje tehničnega znanja; publikacije ali javna spletna mesta ne vsebujejo informacij o ustreznih raziskovalnih dejavnostih);
- partner/končni uporabnik si prizadeva pridobiti podporo raziskovalne organizacije ali raziskovalca zaprosi, naj nastopa kot ‚ambasador‘, da bi k sodelovanju pritegnil raziskovalce iz drugih ustanov;
- partner/končni uporabnik zaprosi za neobičajno opremo za razvoj, proizvodnjo ali uporabo, ki se zdi preveč zmožljiva za predvideno uporabo;
- kontaktni podatki v poizvedbah (npr. telefonske številke, e-naslov in fizični naslovi) se nanašajo na države, ki niso država navedene družbe partnerja, ali pa so se s časom spremenili tako, da se nanašajo na te države;
- ime subjekta partnerja je v jeziku ali vključuje sklic, ki je za državo sedeža ali prebivališča nepričakovan;
- navedeno spletno mesto nima vsebine, ki jo je običajno mogoče najti na legitimnem spletnem mestu;
- partner/končni uporabnik se izogiba predložitvi informacij o končni uporabi blaga (npr. z izjavo o končni uporabi), dajanju jasnih odgovorov na poslovna ali tehnična vprašanja, ki so rutinska pri običajnih pogajanjih, ali predložitvi izjave o končni uporabi;
- pojasnilo, predloženo v odgovor na vprašanje, zakaj je sodelovanje potrebno, je neprepričljivo glede na običajno poslovanje partnerja/končnega uporabnika ali tehnično izpopolnjenost blaga;
- neobičajne zahteve za pretirano zaupnost v zvezi s strankami, rezultati ali specifikacijami raziskav;
- raziskovalni projekt je kakor koli neobičajen, na primer vključuje neobičajne raziskovalne partnerje, prage uspešnosti, raziskovalne korake in rezultate, ki niso ustrezno pojasnjeni.

Pošiljanje

- za materialno blago: zahteva se neobičajno pošiljanje, pakiranje ali označevanje; zavrnjene so običajne oznake Incoterms za pošiljanje, nameščanje zaščitnih oznak na zabojnike oziroma tovornjake in potrditev prejema s strani prejemnika oziroma končnega uporabnika; partner/končni uporabnik je zahteval, naj se blago pošlje na naslov za posredovanje.

Pogoji financiranja, finančni in pogodbeni pogoji

- financiranje ponuja subjekt, ki ni tipičen za vaše običajne raziskovalne partnerje;
  - financer zahteva, da se rezultati ne objavijo ali opustitev razširjanja rezultatov za lastno uporabo, ali postavlja pretirane zahteve glede intelektualne lastnine ali zaupnosti;
  - financer zavrača klavzulo, s katero je prepovedana vojaška končna uporaba;
  - ni jasno, kdo je financer (spletno mesto ali javne informacije niso na voljo);
  - financer komunicira samo prek e-naslova, ki se ne nanaša na raziskovalno organizacijo, javni organ ali podjetje;
  - financer zagotovi nepojasnen ali neobičajno velik proračun za sporazum o raziskavah, ki ne vsebuje konkretnih rezultatov ali mejnikov;
  - sredstva zagotovi čezmorsko podjetje, ki v zameno zanje zahteva zgolj dostop do rezultatov raziskav in nima drugih pričakovanj ali zahtev;
  - neobičajno ugodni plačilni pogoji, kot je plačilo nerazumno visoke cene ali celotnega zneska vnaprej;
  - plačilo opravijo druge osebe, ki niso stranka ali navedeni posredniki, in sledi drugi poti kot izdelki;
  - običajne storitve namestitve, usposabljanja ali vzdrževanja so zavrnjene;
  - kraj namestitve je na območju, ki je pod strogim varnostnim nadzorom, ali na območju, do katerega je dostop strogo omejen;
  - nenavadne zahteve za pretirano zaupnost glede končnih namembnih držav, strank ali specifikacij blaga.
-

*Dodatek 4***Koristna vprašanja, ki se lahko obravnavajo pri vzpostavitvi programa notranje skladnosti raziskovalne organizacije**

Raziskovalne organizacije lahko pri razvoju programa notranje skladnosti ali pozneje pri pregledu obstoječega programa notranje skladnosti uporabijo naslednji neizčrpen seznam koristnih vprašanj. Odgovori na ta vprašanja se prav tako ne bi smeli šteti za zagotovilo, da je program notranje skladnosti za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo ustrezen.

1. Zavezanost višjega vodstva skladnosti

- Ali je na voljo izjava o zavezanosti višjega vodstva, v kateri je jasno navedena zavezanost raziskovalne organizacije nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo?
- Ali je izjava enostavno dostopna vsem zaposlenim?

2. Struktura organizacije, odgovornosti in viri

- Ali je vaša raziskovalna organizacija imenovala osebe, pristojne za odgovarjanje na vprašanja zaposlenih o postopkih za skladnost raziskovalne organizacije, sumljivi poizvedbi ali morebitnih kršitvah? Ali so kontaktni podatki pristojnih oseb na voljo vsem članom osebja?
- Na katere dele ali dejavnosti vaše raziskovalne organizacije vplivata nadzor in skladnost izvoza blaga z dvojno rabo?
- V katerem delu vaše raziskovalne organizacije deluje osebje, pristojno za skladnost trgovine z blagom z dvojno rabo? Ali bi lahko prišlo do navzkrižja interesov med pristojnostmi za skladnost in pristojnostmi v zvezi s pridobivanjem financiranja za raziskave ali vrednotenjem raziskav?
- Če se vaša raziskovalna organizacija odloči, da bo za upravljanje skladnosti trgovine z blagom z dvojno rabo uporabila zunanje izvajalce, kako je organizirano sodelovanje z vašo raziskovalno organizacijo?
- Koliko oseb je zaposlenih izključno za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo ali pa je zanj odgovornih, pri čemer te osebe opravljajo še druge naloge? Ali so na voljo namestniki?
- Kako je organizirana povezava med zaposlenimi za nadzor izvoza in višjim vodstvom, na primer v zvezi z izmenjavo informacij?
- Ali vaša raziskovalna organizacija dokumentira in vsem zadevnim članom osebja pošilja nabor politik in postopkov za obravnavo nadzora izvoza blaga z dvojno rabo? V kakšni obliki?
- Ali so na voljo elektronska orodja za pomoč pri postopkih za skladnost vaše raziskovalne organizacije?

3. Usposabljanje in ozaveščanje

- Ali vaša raziskovalna organizacija zagotavlja (prilagojeno) usposabljanje ali dejavnosti ozaveščanja v zvezi s skladnostjo?
- Katere oblike usposabljanja ali ozaveščanja v zvezi s skladnostjo ponuja raziskovalna organizacija? Na primer: zunanje seminarje, naročnino na informativne seje, ki jih ponujajo pristojni organi, dogodke za notranje usposabljanje itd.
- Kako se zagotavljata ustrezna usposobljenost osebja, pristojnega za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo, ter njegova ustrezna obveščenost o vseh ustreznih zakonih in predpisih?

4. Postopki pregleda izvoza**4.1 Razvrstitev blaga**

- Ali se vsi izdelki, ki se nanašajo na izvoz, ocenjujejo glede na kontrolne sezname EU in nacionalne kontrolne sezname za blago z dvojno rabo ali omejevalne ukrepe v zvezi s tem blagom in kdo je za to odgovoren?
- Ali vaša raziskovalna organizacija sodeluje pri elektronskem prenosu programske opreme ali tehnologije z dvojno rabo? Če je odgovor pritrdilen, kako vaša raziskovalna organizacija zagotavlja skladnost z nadzorom programske opreme ali tehnologije?
- Ali so vzpostavljeni postopki za dostop zaposlenih do tehnologije ali programske opreme, ki je predmet nadzora, med potovanjem v tujini?
- Ali se razvrstitev izdelkov, ki jih družba prejme ali proizvaja, evidentira?

- Ali se spremembe nacionalnih seznamov in seznamov EU za nadzor blaga z dvojno rabo prenesejo v postopke razvrščanja, ki jih uporablja raziskovalna organizacija?
- Ali je ob upoštevanju člena 11(9) uredbe EU o blagu z dvojno rabo v trgovinskih dokumentih v zvezi s prenosi materialnega blaga z dvojno rabo znotraj EU navedeno, da se za to blago v primeru njegovega izvoza iz EU izvaja nadzor?

4.2 Ocena tveganja dejavnosti, ki je predmet nadzora

Dodatek 3 k tem smernicam vsebuje neizčrpen seznam vprašanj v zvezi z „opozorilnimi znaki“, ki je lahko v podporo procesu pregleda izvoza v vaši raziskovalni organizaciji za odkrivanje sumljivih poizvedb strank.

- Kateri postopki se uporabljajo za obravnavanje pozitivnih in negativnih rezultatov ocene tveganja dejavnosti, ki je predmet nadzora?
- Kako se obravnavajo „lažno pozitivni“ rezultati (tj. nepotrebne skrbi) ocene za pregled izvoza?

Pregledi namembnih držav in subjektov, za katere veljajo embargi ali sankcije ali ki so občutljivi

- Kako vaša raziskovalna organizacija pri oceni tveganja dejavnosti, ki je predmet nadzora, upošteva omejevalne ukrepe (vključno s sankcijami)?

Pregled navedene končne uporabe in udeleženih strani

- Kateri notranji postopki se uporabljajo za proces pregleda navedene končne uporabe in udeleženih strani?
- Kako se pregledajo (nove) udeležene strani? Ali obstoječe partnerje ali financerje redno znova pregledujete?

„Vsezajemajoči“ nadzor za blago z dvojno rabo, ki ni navedeno na seznamu

- Kako se zbirajo in uporabljajo informacije, ki vzbujajo skrbi glede navedene končne uporabe (v smislu določb o vsezajemajočem nadzoru ⁽⁴⁶⁾)?

Pregled tveganja preusmeritve

- Ali so v vaši raziskovalni organizaciji vzpostavljeni postopki za pregled tveganja preusmeritve?

4.3 Določitev zahtev za dovoljenja in zahtevke za dovoljenja, tudi za dejavnosti posredovanja, prenosa in tranzita, ki so predmet nadzora

- Kako se zagotavlja, da se v vsakem posameznem primeru vloži zahtevke za ustrezno vrsto dovoljenja ali da se uporabi ustrezna vrsta dovoljenja (individualno, globalno ali splošno dovoljenje)?
- Kako se zagotavlja, da so manj očitne vrste izvoza in druge dejavnosti, ki so predmet omejitev, prepoznane kot take in se ne izvajajo v nasprotju z zakonodajo EU in držav članic o nadzoru trgovine z blagom z dvojno rabo?

4.4 Nadzor po izdaji dovoljenja, vključno z nadzorom pošiljk in skladnostjo s pogoji dovoljenja

- Ali se pred pošiljanjem ali prenosom blaga z dvojno rabo opravi končna ocena tveganja dejavnosti, ki je predmet nadzora?
- Kako vaša raziskovalna organizacija zagotavlja izpolnjevanje pogojev dovoljenj (vključno s poročanjem)?

5. Pregledi uspešnosti, revizije, notranje poročanje in korektivni ukrepi

- Ali se opravljajo (naključni) pregledi uspešnosti dnevnih zadevnih postopkov poslovanja v zvezi z nadzorom trgovine z blagom z dvojno rabo?

⁽⁴⁶⁾ Členi 4, 5, 9 in 10 uredbe EU o blagu z dvojno rabo.

- Ali ima vaša raziskovalna organizacija vzpostavljene notranje ali zunanje revizijske postopke?
- Ali ima vaša raziskovalna organizacija vzpostavljene postopke žvižgaštva ali posredovanja na višjo raven?
- Katere korektivne ukrepe sprejme vaša raziskovalna organizacija v primeru neskladnosti?

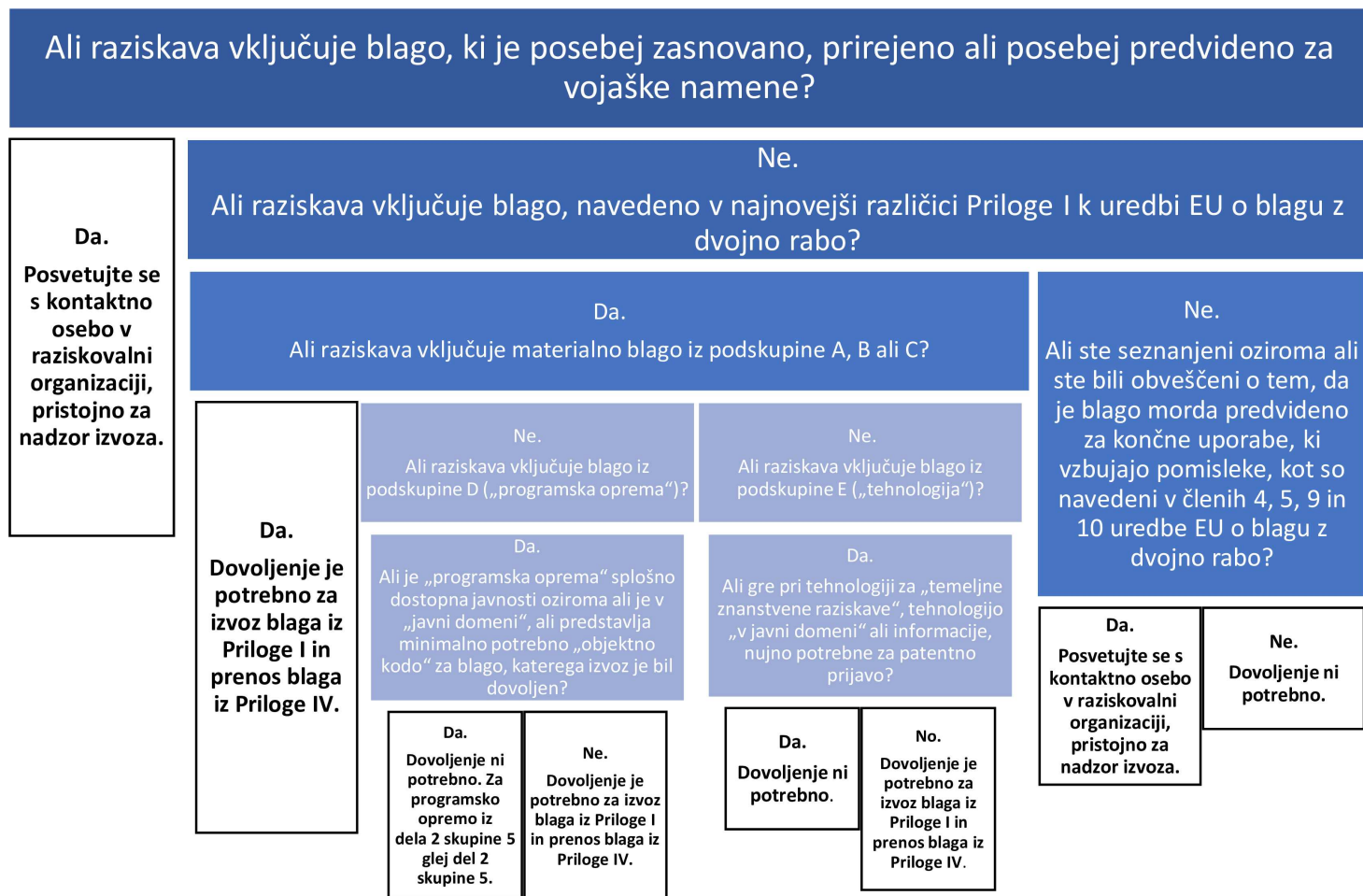
6. Vodenje evidenc in dokumentacija

- Katere postopke uporablja raziskovalna organizacija za shranjevanje in priklic dokumentov, ki se nanašajo na nadzor trgovine z blagom z dvojno rabo? Ali je vaša raziskovalna organizacija proučila možnost vključitve evidence preteklih stikov s pristojnim organom?
- Ali so osebe za nadzor trgovine z blagom z dvojno rabo in zadevni poslovni partnerji seznanjeni s pravnimi zahtevami za vodenje evidenc?
- Ali se preverjajo popolnost, točnost in kakovost evidenc?

7. Fizična in informacijska varnost

- Ali vaša raziskovalna organizacija izvaja ukrepe za kibernetško varnost, da bi zaščitila programsko opremo in tehnologijo z dvojno rabo ter zagotovila, da se ne izgubi ali zlahka ukrade oziroma izvozi brez veljavnega dovoljenja?
  - Ali lahko vaša raziskovalna organizacija opredeli kritične ukrepe ter povezane pomanjkljivosti fizične in informacijske varnosti v zvezi z blagom z dvojno rabo?
-

Potek dela za obveznosti pridobitve dovoljenja za izvoz blaga z dvojno rabo in njegov prenos znotraj EU ⁽⁴⁷⁾

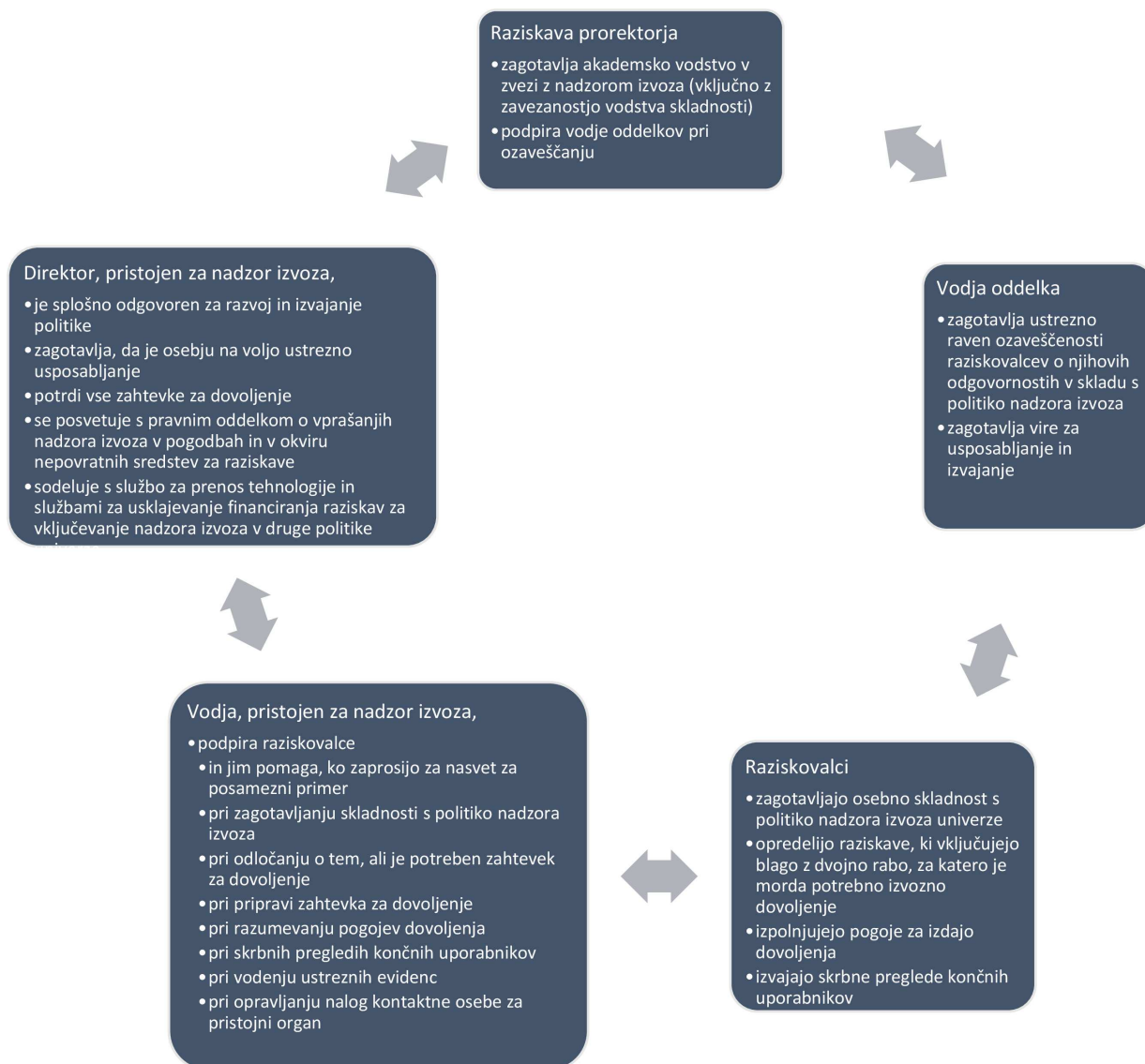

⁽⁴⁷⁾ Ta diagram ne vključuje obveznosti pridobitve dovoljenja za blago, ki je posebej zasnovano ali prirejeno za vojaške namene. Glej ustrezne informacije, ki jih je zagotovila raziskovalna organizacija ali pristojni organ. Terminologija, označena z dvojnimi narekovaji (npr. „programska oprema“) se nanaša na opredelitve pojmov iz uredbe EU o blagu z dvojno rabo.

Dodatek 6

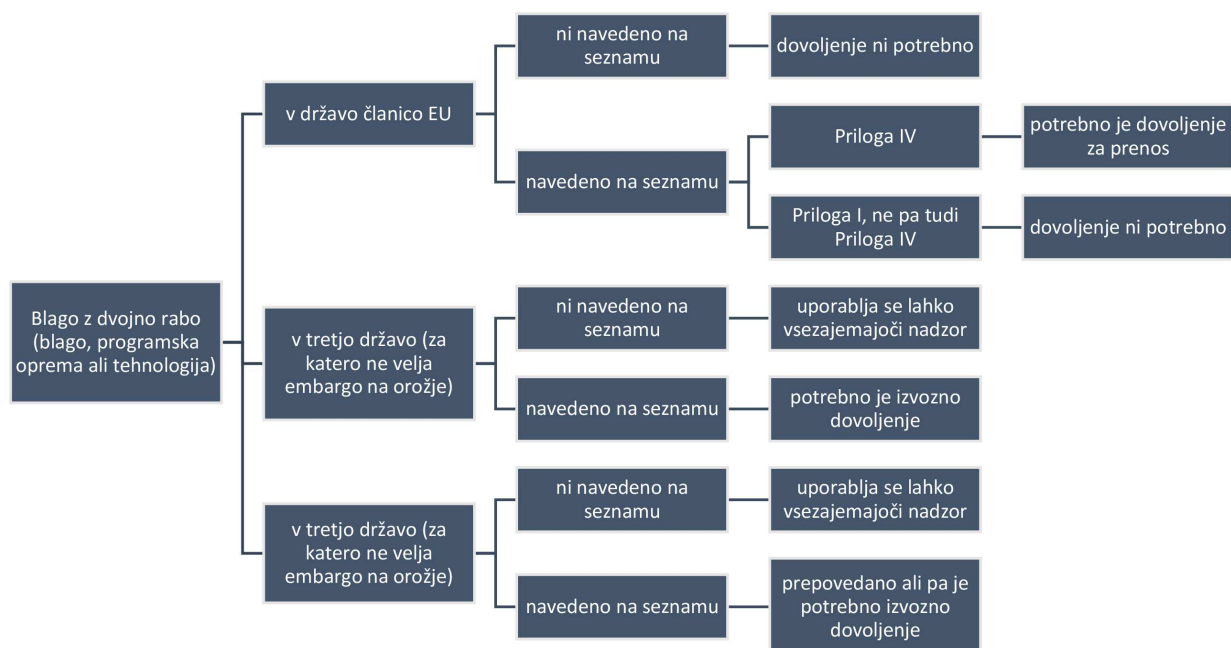
Primeri možne strukture organizacije za skladnost v raziskovalni organizaciji

Ta primeri ponazarjata, kdo bi lahko prevzel naloge in odgovornosti za skladnost v raziskovalni organizaciji. Prva slika se nanaša na bolj „tradicionalno“ strukturo raziskovalne organizacije, kot je značilna za univerze; druga slika se nanaša na strukturo središča za uporabne raziskave. Ta primeri sta bila zbrana pri pripravi smernic in sta anonimizirana.

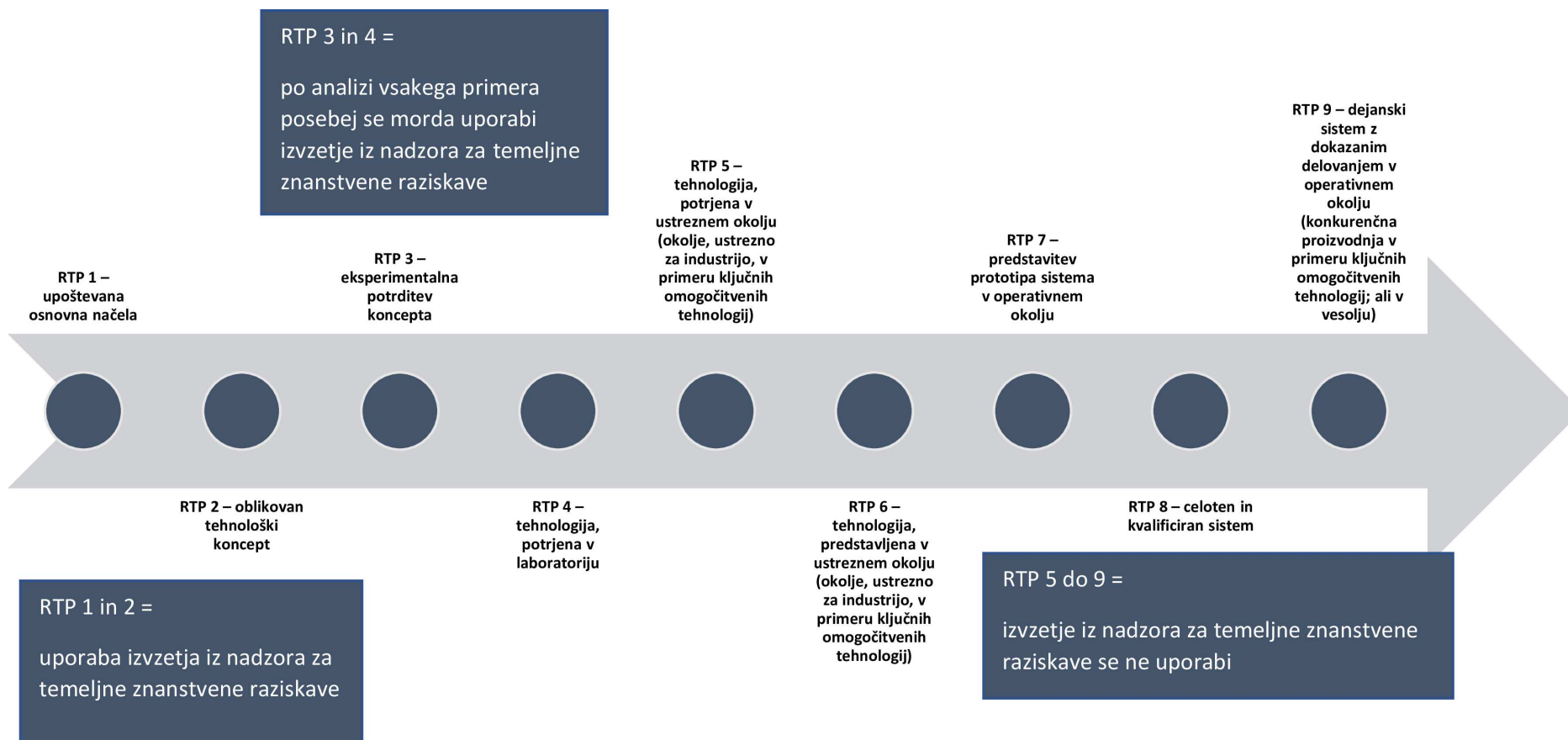

Dodatek 7

Povzetek obveznosti pridobitve dovoljenja za blago z dvojno rabo ⁽⁴⁸⁾

⁽⁴⁸⁾ Dodatek 7 vsebuje povzetek obveznosti pridobitve dovoljenja za blago z dvojno rabo v skladu z uredbo EU o blagu z dvojno rabo. V nacionalnih predpisih so lahko določene dodatne obveznosti pridobitve dovoljenja. Ta dodatek ne vključuje obveznosti pridobitve dovoljenja za blago, ki je posebej zasnovano ali prirejeno za vojaške namene. Glej ustrezne informacije, ki jih je zagotovil pristojni organ.

Ravni tehnološke pripravljenosti

*Dodatek 9***Sklici in kontaktni podatki**

Seznam pristojnih organov držav članic EU za nadzor izvoza je na voljo na spletnem naslovu:
<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>.

Seznam EU z nacionalnimi ukrepi je na voljo na spletnem naslovu:
<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>.

Glej morebitne dodatne nacionalne smernice, ki jih je pripravil pristojni organ, če so na voljo.

ISSN 1977-0804 (elektronska različica)

ISSN 1725-5155 (tiskana različica)

Urad za publikacije
Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL